

Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) Regionaal uitvoeringsprogramma 2025

Versie: Definitieve versie
December 2024
Harm Bassa

Inhoud

1.	VOORWOORD	5
2.	INLEIDING.....	6
2.1	Doel	6
2.2	Randvoorwaarden en uitgangspunten.....	6
➤	De begroting 2025	6
➤	VTH-beleid Rivierenland 2022/2025	6
➤	Programma kennis en kwaliteit	6
2.3	Gevolgen Omgevingswet voor uitvoeren VTH-taken in 2025.....	6
➤	Onzekerheid bij de raming van werkzaamheden	7
➤	Open normen en algemene zorgplichten	7
2.4	Samenwerking	7
2.5	Bestuurlijk gevoelige zaken	7
2.6	Inzet strafrecht / BOA's	8
2.7	Leeswijzer	8
3.	VTH-BELEID RIVIERENLAND 2022/2025.....	9
3.1	Werken met focuspunten	10
3.2	Prioritering binnen de reguliere taakuitvoering	10
4.	FOCUSPUNTEN 2025.....	11
4.1	Focuspunt 1. Zeer Zorgwekkende Stoffen verminderen	11
4.2	Focuspunt 2. Beter zicht op milieubelastende activiteiten	13
4.3	Focuspunt 3. Verminderen van de CO2 uitstoot door bedrijven.....	15
4.4	Focuspunt 4. Verminderen van de CO2 uitstoot door woningen	17
4.5	Focuspunt 5. Minder asbestverontreiniging	19
4.6	Focuspunt 6. Huisvesting internationale werknemers	21
5.	TAKEN BINNEN DE KETEN BOUW	23
5.1	Omgevingsvergunning bouw.....	23
➤	Wat doen we?.....	23
➤	Hoe doen we dat?.....	23
➤	Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging in de bouw (Wkb).....	24
➤	Andere werkwijze ontvankelijkheid aanvragen en meldingen	24
➤	Focuspunten 2025	24
➤	Hoe borgen we dit?	25
➤	Hoeveel tijd verwachten we daar voor nodig te hebben?	25
5.2	Toezicht bouw	26

➤	Wat doen we?.....	26
➤	Hoe doen we dat?.....	26
➤	Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging in de bouw (Wkb).....	27
➤	Focuspunten 2025	27
➤	Hoe borgen we dit?	27
➤	Hoeveel tijd verwachten we daar voor nodig te hebben?	27
6.	TAKEN BINNEN DE KETEN MILIEU.....	28
6.1	Milieuvergunningverlening	28
➤	Wat doen we?.....	28
➤	Hoe doen we dat?.....	28
➤	Omgevingswet	29
➤	Actuele vergunningen.....	29
➤	Stikstof	29
➤	Focuspunten 2025	30
➤	Hoe borgen we dat?	30
➤	Hoeveel tijd verwachten we daar voor nodig te hebben?	30
6.2	Toezicht Milieu	31
➤	Wat doen we?.....	31
➤	Hoe doen we dat?.....	31
➤	Risico indeling bedrijven.....	31
➤	Onvoorziene werkzaamheden.....	32
➤	Informatie gestuurd werken / risicoanalyses	32
➤	Toezicht op bedrijven met een hoog risico	32
➤	Milieutoezicht op bedrijven met gemiddeld milieurisico.....	33
➤	Ruimtelijk milieutoezicht (onbekende activiteiten)	33
➤	Energietoezicht	34
➤	Toezicht groen & ecologie	35
➤	Toezicht indirecte lozingen.....	36
6.3	Ketentoezicht milieu	37
➤	Hercontroles, handhaving en advies	37
➤	Afhandelen klachten en meldingen milieu.....	37
➤	Focuspunten 2025	38
➤	Hoe borgen we dit?	38
➤	Hoeveel tijd verwachten we daar voor nodig te hebben?	39

7.	KETEN OVERSTIJGENDE EN ONDERSTEUNENDE TAKEN	40
7.1	Team juridische advisering	40
➤	Wat doen we?	40
➤	Hoe doe we dat?	40
➤	Focuspunten	41
➤	Hoeveel tijd verwachten we daar voor nodig te hebben?	41
7.2	Team bodem	42
➤	Wat doen we?	42
➤	Hoe doen we dat?	43
➤	Nieuwe taken Omgevingswet	43
➤	Verdere professionalisering team Bodem	43
➤	Toezicht op onderhoud wegen	44
➤	VTH beleid en focuspunten	44
➤	Focuspunten 2025	44
➤	Hoeveel tijd verwachten we daar voor nodig te hebben?	44
7.3	Advisering	45
➤	Wat doen we?	45
➤	Hoe doen we dat?	45
➤	Wijzigingen Omgevingswet	45
➤	VTH beleid en focuspunten	46
➤	Hoeveel tijd verwachten we daar voor nodig te hebben?	46
8.	PRODUCTEN OP UURBASIS EN LUMPSUM	47
➤	Hoeveel tijd verwachten we daar voor nodig te hebben?	47
	BIJLAGE 1: WERKPROGRAMMA	48
	BIJLAGE 2: LEIDRAAD HANDHAVINGSACTIES EN BEGUNSTIGINGSTERMIJNEN	49

1. Voorwoord

De ODR is bijzonder trots om u het eerste integrale Regionaal Uitvoeringsprogramma (RUP) voor de Regio Rivierenland te mogen presenteren. Dit is een belangrijke stap in de verdere ontwikkeling van de uitvoering van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) voor milieu- en bouwtaken in onze regio.

Het RUP is samen met het VTH-beleid en het VTH jaarverslag een belangrijk onderdeel van de beleidscyclus van de VTH-taken in de regio.. Het RUP geeft de gemeenten de mogelijkheid om prioriteiten te stellen en accenten te leggen in de uitvoering van de VTH taken zoals deze zijn verwoord in het regionale VTH-beleid.. Deze prioriteiten worden verwerkt in de werkprogramma's per gemeente. Hierdoor vindt er meer (regionaal gecoördineerde) sturing plaats op de uitvoering van taken door ODR.

Door in het Jaarverslag VTH terug te kijken op de voorgenomen activiteiten in het RUP kunnen we steeds beter onze activiteiten monitoren. Niet alleen op inzet maar ook wat betreft de bijdrage die de inzet levert op het bereiken van een schone, veilige en leefbare leefomgeving. Waardoor we een stap zetten om meer "outcome-gericht" aan onze opdrachtgevers te rapporteren. We werken zo aan een betere en professionelere uitvoering van VTH taken in de regio, en een robuustere ODR.

2. Inleiding

2.1 Doel

Dit regionaal uitvoeringsprogramma (RUP) beschrijft de werkzaamheden die in 2025 door de deelnemers aan de Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) worden opgedragen. Met dit RUP wordt invulling gegeven aan Artikel 13.8 van het Omgevingsbesluit.

Naast dit uitvoeringsprogramma heeft elke deelnemer een eigen gemeentelijk werkprogramma (GWP). Daarin zijn de werkzaamheden beschreven in het RUP vertaald naar de te verwachten output (producten) per gemeente. Het uitvoeringsprogramma en werkprogramma worden jaarlijks geactualiseerd. Het werkprogramma is toegevoegd in Bijlage 1 bij dit document.

2.2 Randvoorwaarden en uitgangspunten

Bij het opstellen van dit programma zijn de volgende randvoorwaarden en uitgangspunten gehanteerd:

➤ De begroting 2025

De vastgestelde begroting van 2025 biedt het financiële kader voor dit RUP. Bij het opstellen van dit RUP is geraamd in uren. In het gemeentelijke werkprogramma (GWP) worden deze uren ook vertaald naar aantallen producten (output). Het aantal producten in het GWP is indicatief omdat soms pas bij de voorbereiding van de uitvoering duidelijk wordt welke producten daadwerkelijk ingezet gaan worden. Daar waar dat leidt tot een vertekend beeld in de voortgangsrapportages zal dat worden toegelicht.

➤ VTH-beleid Rivierenland 2022/2025

In 2021 is er nieuw regionaal VTH-beleid gemaakt. Bij het opstellen van dit RUP is rekening gehouden met dit beleid. In hoofdstuk 2 wordt het VTH-beleid en de vertaling van beleid naar het RUP verder uitgewerkt. In 2025 zal een nieuw regionaal VTH-beleid worden opgesteld. Dit is dan ook een belangrijk moment om de afstemming tussen het beleid en de uitvoeringsstrategie verder tegen het licht te houden.

➤ Programma kennis en kwaliteit

Het programma kennis en kwaliteit geeft uitvoering aan de interne strategische koers van ODR. Het programma kent een aantal ontwikkeldoelen die de kwaliteit van de uitvoering verbeteren en die nodig zijn om op een goede en juiste wijze uitvoering te kunnen geven aan dit uitvoeringsprogramma. Met het programma kennis en kwaliteit werken we dus continue aan het verbeteren van onze taakuitvoering (de dingen goed doen). Met dit uitvoeringsprogramma koppelen we daar ook inhoud aan waardoor we (risico)gericht werken aan een betere omgevingskwaliteit (de juiste dingen doen).

2.3 Gevolgen Omgevingswet voor uitvoeren VTH-taken in 2025

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. ODR heeft zich hier uitvoerig op voorbereid door werkprocessen aan te passen, medewerkers op te leiden en werk- en procesafspraken te maken met ketenpartners. De komst van de Omgevingswet heeft in eerste instantie vooral gevolgen voor de manier waarop de ODR haar taken uitvoert.

Waar we prioriteit aan willen geven, wat we willen bereiken en wat we daarvoor gaan doen verandert niet. Dat volgt immers vooral uit het vastgestelde regionale VTH-beleid. Een paar aspecten zijn echter toch goed om te benoemen omdat ze een rol spelen in de taakuitvoering in daarmee ook terugkomen in het uitvoeringsprogramma.

➤ Onzekerheid bij de raming van werkzaamheden

Veel de werkzaamheden die door ODR worden uitgevoerd zijn vraag gestuurd. Dat betekent dat er op basis van ervaringscijfers een inschatting wordt gemaakt van bijvoorbeeld het aantal aanvragen en meldingen en de gemiddelde tijdbesteding. Met de komst van de Omgevingswet en de Wkb gaat er het nodige veranderen waardoor ervaringscijfers ontbreken. Als gevolg hiervan is de onzekerheidsmarge bij het ramen van werkzaamheden groter dan normaal. De ODR baseert zich in 2025 vooral op 2024 en kijkt daarbij in de werkprogramma's waar veranderingen worden verwacht. De inhoudelijke thema's in het uitvoeringsprogramma veranderen niet ten opzichte van het voorgaande jaar.

➤ Open normen en algemene zorgplichten

De omgevingswet werkt, veel meer dan de huidige Wabo, met open normen en algemene zorgplichten. Dit betekent dat de relatie tussen de ODR en haar omgeving ook verandert. De ondernemers mogen zelf bepalen hoe zij de doelen uit de wetgeving willen bereiken. Dit vraagt andere kennis en vaardigheden van medewerkers van de ODR om hierover te oordelen en het gesprek aan te gaan met bedrijven en adviseurs. Dit is ook van invloed op de handhaving. Dat is ook terug te zien in de overstap van de LHS naar de LHSO.

2.4 Samenwerking

Dit RUP is samen met betrokken collega's van ODR tot stand gekomen. De primaire verantwoordelijkheid voor realisatie van dit programma ligt bij ODR. Dit neemt niet weg dat samenwerking met anderen binnen en buiten ODR nodig is om onze doelen te realiseren. Hierbij valt te denken aan samenwerking met:

- gemeenten onder andere bij het ruimtelijk toezicht op bedrijventerreinen en (delen van) het buitengebied en het branchetoezicht.
- strafrechtpartners zoals politie en het functioneel parket en BOA's van ketenpartners.
- andere (Gelderse) omgevingsdiensten.
- andere ketenpartners zoals ILT, NVWA, waterschap Rivierenland en GGD (bijv. over het toezicht op indirecte lozingen bij onder andere risicovolle bedrijven en de GGD als het gaat om volksgezondheid).
- de Provincie Gelderland over het toezicht op veehouderijbedrijven in verband het toezicht op de Wet natuurbescherming door de provincie.

Samenwerking is nooit een doel op zich maar moet bijdragen aan een effectievere of efficiëntere aanpak. Soms wordt dit al bereikt door informatie met elkaar te delen. In andere gevallen is hiervoor een intensieve samenwerking nodig. De uitkomst kan soms ook zijn dat samenwerking geen meerwaarde biedt. Dit wordt van geval tot geval bekeken.

2.5 Bestuurlijk gevoelige zaken

Binnen ons werkveld krijgen we regelmatig te maken met bestuurlijke gevoelige aangelegenheden. Bijvoorbeeld als de veiligheid of gezondheid van inwoners in het geding is. Het is daarom van belang dat onze medewerkers zich kunnen verplaatsen in politici en bestuurders ook al staat de ODR als uitvoeringsorganisatie wat meer op afstand van het bestuur. Deze politie-bestuurlijke sensitiviteit is belangrijk en daar waar dit mogelijk speelt wordt dan ook direct geschakeld met de betreffende gemeente of gemeenten. Het verbeteren van de bestuurlijke sensitiviteit is één van de doelen van het programma kennis en kwaliteit.

2.6 Inzet strafrecht / BOA's

ODR hanteert bij het bepalen van een gepaste sanctie op een overtreding de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO). Dit betekent dat bij zware overtredingen, bijvoorbeeld als er sprake is van onomkeerbare milieuschade, strafrechtelijk wordt gehandhaafd. Hiervoor beschikt ODR over eigen BOA's zowel voor milieuovertredingen als voor overtredingen op het gebied van slopen (asbest) of bouwen. De ODR is bezig om extra BOA's op te leiden. Dit past ook bij één van de aanbevelingen uit het rapport van de commissie van Aartsen; 'Om de leefomgeving'. Dit zal de effectiviteit van de handhaving verbeteren en preventief werken.

2.7 Leeswijzer

Bij het opstellen van dit uitvoeringsprogramma is zoveel mogelijk aangesloten bij de nieuwe organisatiestructuur van ODR. Werkzaamheden zijn gekoppeld aan de verschillende teams die binnen OR taken uitvoeren. In Hoofdstuk 3 wordt gestart met een korte toelichting op het VTH-beleid Rivierenland 2022/2025 aangezien dit beleid het kader vormt voor de jaarlijkse uitvoering van taken door ODR. Vervolgens worden in Hoofdstuk 4 de zes focuspunten die zijn vastgesteld uitgewerkt, deze focuspunten wil de ODR vanuit 2024 meenemen naar 2025. Hier wordt verder op ingegaan in het addendum. Deze sluiten aan bij de prioriteiten uit het VTH-beleid. De werkzaamheden die binnen de keten bouw in 2025 worden uitgevoerd komen in Hoofdstuk 5 aan bod. Waarna in Hoofdstuk 6 de werkzaamheden binnen de keten milieu centraal staan. Er zijn ook taken die keten overstijgend zijn. Deze worden in Hoofdstuk 7 besproken. Tot slot kent ODR ook nog een aantal bijzondere taken die op uurbasis worden uitgevoerd of waarvoor een andere vorm van financiering geldt. Deze taken worden niet inhoudelijk beschreven maar voor de volledigheid worden deze in Hoofdstuk 8 wel opgenomen in dit RUP.

3. VTH-beleid Rivierenland 2022/2025

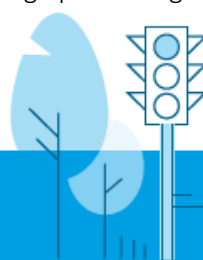
Het verlenen van vergunningen, het houden van toezicht en het handhaven van regels is geen doel op zich. We voeren deze taken uit voor een goede kwaliteit van de fysieke leefomgeving in onze regio. Bij onze taakuitvoering hanteren we prioriteiten en uitgangspunten uit het VTH-beleid en passen de daarin omschreven aanpak toe.

Het VTH-beleid Rivierenland 2022/2025 stelt vier doelen voor de komende beleidsperiode:

1. Verbeteren van de omgevingskwaliteit
2. Een positieve klantbeleving
3. De uitvoeringskwaliteit is verbeterd en gebord
4. De verbinding en samenwerking met onze partners is verbeterd

In het beleid hebben de volgende activiteiten en aspecten hoge prioriteit gekregen:

Hoog

Activiteit	Prioriteit (voorschriften voor...
Algemeen	→ Calamiteiten met acuut gevaar
Bouwen	→ Technische voorschriften voor veiligheid (brand- en constructieve veiligheid) → Technische voorschriften voor gezondheid → Bedrijfsgebouwen (zoals industrie, landbouw, winkels en horeca) → Maatschappelijke gebouwen (zoals overheid, scholen en zorggebouwen)
Slopen	→ Slopen met asbest
Gebruik	→ Illegale bewoning van bouwwerken niet voor bewoning bestemd → Huisvesting arbeidsmigranten
Milieu	→ Afval → Bodem → (Extreme) veiligheid → Lucht(kwaliteit)

Met dit RUP vertalen we deze strategische doelen en prioriteiten van de regio naar concrete werkzaamheden en brengen we focus aan. Dit doen we door focuspunten te benoemen waar we in 2025 integraal aandacht aan gaan besteden; binnen onze reguliere taakuitvoering.

3.1 Werken met focuspunten

Per focuspunt zijn doelen geformuleerd (in termen van te bereiken effecten) en activiteiten die bijdragen aan de realisatie van die doelen. Deze activiteiten vinden plaats in één of meerdere van onze hoofdprocessen en werken we in dit RUP verder uit. We hanteren daarbij een integrale aanpak waarbij de verschillende taakvelden informatie delen, afstemmen en samenwerken. Ook zetten we een monitoringprogramma op dat bestaat uit indicatoren die het mogelijk maken om de voortgang op en het effect van deze activiteiten te monitoren. Hierdoor vindt er een verschuiving plaats van sturing op inzet naar sturing op het effect van die inzet (outcome). In overleg met experts van ODR en de deelnemers zijn voor 2025 de volgende focuspunten benoemd, deze focuspunten zijn nog steeds actueel:

Binnen de keten milieu:

1. Zeer zorgwekkende stoffen verminderen
2. Beter zicht op milieubelastende activiteiten
3. Verminderen van CO2 uitstoot door bedrijven

Binnen de keten bouw:

4. Verminderen van CO2 uitstoot door woningen
5. Minder asbestverontreiniging
6. Huisvesting internationale werknemers

In Hoofdstuk 4 worden deze focuspunten verder uitgewerkt. De focuspunten worden jaarlijks geëvalueerd en bijgesteld.

De focuspunten zijn bedoeld om integraal focus aan te brengen en outcome gericht te kunnen werken binnen de reguliere taakuitvoering. De focuspunten hebben daarom altijd een verbinding met de reguliere taakuitvoering. Alle activiteiten genoemd binnen de focuspunten worden binnen de reguliere taakuitvoering verder uitgewerkt en opgepakt. Zo nodig projectmatig. Hierdoor past het werken met focuspunten binnen de eerder vastgestelde financiële kaders.

Met het oog op 2025 brengt de ODR in het addendum wat verfijning aan in de focuspunten

3.2 Prioritering binnen de reguliere taakuitvoering

Ook bij de reguliere taakuitvoering houdt de ODR rekening met de prioriteiten van het regionale VTH-beleid. Dit doen we door onze capaciteit vooral daar in te zetten waar de hoogste prioriteit aan wordt gegeven. Zo toetsen en controleren we activiteiten met een hoge prioriteit vaker en grondiger dan activiteiten met een gemiddelde prioriteit. Activiteiten met een lage prioriteit toetsen of controleren we niet, alleen op hoofdlijnen of steekproefsgewijs. We borgen dit door deze prioriteiten te vertalen naar toets- en toezichtprotocollen (digitale checklijsten) en werkinstructies door er voor te zorgen dat volgens deze protocollen en instructies wordt gewerkt. Meestal door gebruik te maken van het 4-ogenprincipe. Deze protocollen zijn hulpmiddelen bij het uitvoeren van deze reguliere taken. Vanuit zijn of haar professionaliteit kan (en moet) een medewerker afwijken van deze protocollen als het belang van de gezonde en veilige leefomgeving daar om vraagt.

4. Focuspunten 2025

Bij deze uitwerking van focuspunten is een vaste indeling gehanteerd:

- Inleiding
- De scope van het focuspunt
- De doelstelling(en)
- De aanpak en bijbehorende activiteiten
- De indicatoren die de voortgang en het effect van onze inspanning weerspiegelen
- De ontwikkelpunten die binnen de organisatie nodig zijn om hier uitvoering aan te kunnen geven

4.1 Focuspunt 1. Zeer Zorgwekkende Stoffen verminderen

- **Inleiding**

Een zeer zorgwekkende stof is een stof die gevaarlijk is voor mens of milieu omdat deze bijvoorbeeld carcinogeen, mutageen of reprotoxisch is of zich in de voedselketen ophoopt. Het voorkomen van verspreiding van deze stoffen naar lucht, bodem, afvalwater en via afval(verwerking) is dus belangrijk voor het behouden van een gezonde leefomgeving. ZZS kunnen in de bodem terechtkomen door lekkages, onzorgvuldig handelen, calamiteiten, neerslag uit de lucht en door lozingen in het grond- en oppervlaktewater. Door verplaatsing van grond, baggerspecie en bouwstoffen kunnen deze ZZS zich (ongemerkt) verspreiden.

- **Scope**

Alle stoffen die aan ZZS criteria voldoen of de potentie hebben daaraan te voldoen (pZZS). Relevante hoofdprocessen binnen de aanpak zijn vergunningverlening, toezicht en handhaving en advisering/beleid.

- **Doelstellingen**

- Eind 2025 willen in beeld hebben waar binnen ons werkgebied ZZS werd- en wordt uitgestoten en geloosd.
- Eind 2029 willen we dat de bedrijven de uitstoot en lozing van ZZS naar lucht, bodem, afvalwater en via afval(verwerking) hebben vermeden en als dat niet mogelijk blijkt geminimaliseerd.
- Blijvend zicht hebben op bedrijven die ZZS emitteren.
- Blijvend zicht hebben op bedrijven die zich ontdoen van afval met ZZS en op bedrijven die afval met ZZS verwerken.
- We willen (blijvend) zicht hebben op IBC toepassingen (secundaire bouwstoffen) uit het verleden
- We willen blijvend zicht hebben op toepassingen van AVI-bodemas en immobilisaten die ZZS bevatten ((4.1258 Bal))
- We willen dumpingen van drugsafval en lozingen van PFAS houdend blusschuim registreren en de gevolgen in grond en grondwater zoveel mogelijk ongedaan laten maken

- **Aanpak**

Bedrijven moeten zoveel mogelijk de verspreiding van verontreinigende stoffen waaronder ZZS voorkomen. Dat wil zeggen het streven van een bedrijf moet zijn gericht naar nul uitstoot. Als dat niet kan dan treffen ze reductiemaatregelen. Bij toestemmingen voor het toepassen van grond, baggerspecie en bouwstoffen, houden we extra rekening met ZZS.

De volgende activiteiten gaan we in 2025 uitvoeren:

- We actualiseren waar nodig vergunningen op de emissie van ZZS of leggen maatwerkvoorschriften op.
- We besteden meer aandacht aan de mogelijke aanwezigheid en emissie van ZZS. Zo vragen we eerder en vaker productinformatiebladen op en beoordelen deze op de aanwezigheid van ZZS.

- We geven informatie en voorlichting aan bedrijven om hen bewust te maken van het gebruik van ZZS en hen te helpen bij het vermijden of minimaliseren daarvan.
- We gaan verder met het inventariseren van bedrijven die ZZS gebruiken of in het verleden hebben gebruikt en met de emissies daarvan tot we zicht hebben op alle emissies van ZZS.
- Toezicht houden op het tijdig indienen van vermijdings- en reductieprogramma's voor bepaalde milieubelastende activiteiten en zien er op toe dat bedrijven tijdig de juiste vermijdende of reducerende maatregelen treffen.
- Om een beter beeld te krijgen van ZZS in de afvalketen ketentoezicht inzetten.
- Vaker metingen uitvoeren om de emissiegrenswaarden van ZZS te controleren.
- Bij (gedeeltelijke) bedrijfsbeëindiging bij bedrijven die ZZS hebben gebruikt verlangen we altijd een eindsituatieonderzoek van de bodem.
- Toepassingen van AVI bodemmassen en immobilisaten die ZZS bevatten inventariseren we en maken we inzichtelijk in ons BIS
- Registeren van dumpingen- van en calamiteiten met drugsafval en lozingen van PFAS houdend blusschuim

- **Indicatoren**

Binnen ODR wordt als onderdeel van de implementatie van het VTH-beleid momenteel gewerkt aan een monitoringsprogramma. Hierbij wordt in beeld gebracht welke indicatoren we vanaf 2025 zijn gaan monitoren en hoe we dat rapporteren.

- **Ontwikkelpunten**

Om op goede wijze hieraan uitvoering te kunnen geven gaan we ons als ODR op een aantal zaken verder ontwikkelen:

- Verbeteren van de kennis en expertise bij vergunningverleners, toezichthouders en specialisten over het gebruik, de emissie en het vermijden en verminderen van ZZS.
- We hebben een aanpak ontwikkelt voor het informeren en voorlichten van de bedrijven.
- We verbeteren de afstemming en samenwerking met waterschap Rivierenland, Rijkswaterstaat, Provincie en andere betrokken partijen zoals andere omgevingsdiensten, de GGD en het RIVM, bij de aanpak van zeer zorgwekkende stoffen.
- Dit doen we onder andere door projecten op te starten om opgedane kennis zo optimaal mogelijk te benutten. Zo wil de ODR in 2025 kijken naar de mogelijkheid om een project op te starten met het Waterschap waarin naar ZZS bij brandweerkazernes worden behandeld.

4.2 Focuspunt 2. Beter zicht op milieubelastende activiteiten

- **Inleiding**

Bij het uitvoeren van de VTH-taken richten we ons van oudsher vooral op activiteiten die bekend zijn bij ODR doordat deze door de initiatiefnemer worden gemeld of aangevraagd. Het komt helaas ook regelmatig voor dat milieubelastende activiteit niet worden gemeld of aangevraagd. Hierdoor onttrekken deze activiteiten zich aan het toezicht van ODR met alle mogelijke nadelige gevolgen van dien.

Het in beeld krijgen en houden van alle milieubelastende activiteiten is een speerpunt van het regionaal VTH-beleid. Mede voor het verkrijgen van een gelijk speelveld voor bedrijven doordat actief 'freeriders' worden opgespoord en aangepakt.

- **Scope**

Onbekende milieubelastende activiteiten kunnen zich overal voordoen in het werkgebied van ODR. Het zwaartepunt bij bedrijf gerelateerde milieubelastende activiteiten ligt op de bedrijventerreinen, concentratiegebieden voor bedrijven en agrarische bedrijvigheid in het buitengebied. Daarnaast kennen we de niet bedrijfsgebonden milieubelastende activiteiten zoals het toepassen van grond en bouwstoffen en het aanleggen van bodemenergiesystemen. Deze doen zich overal in het werkgebied van ODR voor, maar zijn vaak gerelateerd aan woningbouwprojecten of infrastructuurprojecten.

- **Doelstellingen**

- Eind 2025 willen we een volledig en actueel beeld hebben van alle relevante milieubelastende activiteiten in het werkgebied van ODR.
- Eind 2025 willen een werkwijze ingevoerd hebben om het bestand met milieubelastende activiteiten actief te beheren.
- Vanaf 2026 willen we blijvend zicht hebben op alle relevante milieubelastende activiteiten in het werkgebied van ODR.

- **Aanpak**

Door een combinatie van voorlichting, advies, toezicht en handhaving en het slim gebruik maken en combineren van bestaande informatie willen we ervoor zorgen dat we blijvend zicht hebben op alle relevante milieubelastende activiteiten in het werkgebied van ODR en pakken we freeriders aan. We richten ons daarbij ook op de voorkant om het aantal niet vooraf gemelde milieubelastende activiteiten te voorkomen. Dit doen we door zowel bedrijven als collega's bij gemeenten hierover te adviseren en informeren.

Verder ontwikkelen we de komende jaren een werkwijze waarbij we op een effectieve en efficiënte wijze blijvend zicht houden om alle relevante milieubelastende activiteiten in ons werkgebied. Deze werkwijze zal gebruik maken van bestaande informatiebronnen en deze combineren met vormen van administratief en fysiek toezicht.

Doel is ook om daarin verder te gaan door niet alleen in beeld te krijgen waar welke activiteiten worden uitgevoerd maar ook door informatie over die activiteit te verzamelen die van belang is voor het uitvoeren van onze taken. Bijvoorbeeld informatie die nodig is om externe veiligheidsrisico's in beeld te hebben of om te kunnen toetsen aan het bestemmingsplan.

Ook wordt binnen dit focuspunt actief opvolging gegeven aan signalen van opdrachtgevers. Afstemming vindt plaats met de aanpak van ondermijning en met lokale maatwerkopdrachten voor het vrije veld toezicht. Afstemming vindt ook plaats met de werkzaamheden die worden uitgevoerd bij de omzetten van inrichting naar milieubelastende activiteit in het kader van de Omgevingswet.

- **Indicatoren**

Binnen ODR wordt als onderdeel van de implementatie van het VTH-beleid momenteel gewerkt aan een monitoringsprogramma. Hierbij wordt in beeld gebracht welke indicatoren we vanaf 2025 gaan monitoren en hoe we dat rapporteren.

- **Ontwikkelpunten**

Om op goede wijze hieraan uitvoering te kunnen geven gaan we ons als ODR op een aantal zaken verder ontwikkelen:

- Het verbeteren van de registratie van milieubelastende activiteiten (accuraat en eenduidig).
- Het op eenvoudige wijze (geografisch) vastleggen van wijzigingen in het bestand met milieubelastende activiteiten zodat de administratieve lasten daarvan aanzienlijk afnemen.
- Bepalen wat voor onze taakuitvoering relevante milieubelastende activiteiten zijn.
- Ontwikkelen van een werkwijze om het bestand met relevante milieubelastende activiteiten actief te beheren.
- Ontwikkelen van kennis en het vergroten van de capaciteit voor data-analyse, informatie gestuurd en risicogericht werken.
- Verbeteren van de samenwerking en informatie-uitwisseling tussen de verschillende teams en ketens (bouw en milieu) binnen ODR.
- Verbeteren van de samenwerking en informatie-uitwisseling tussen de verschillende partners zoals gemeenten, waterschap en veiligheidsregio.

4.3 Focuspunt 3. Verminderen van de CO2 uitstoot door bedrijven

- **Inleiding**

Verminderen van de CO2 uitstoot is noodzakelijk. Het hoort bij de landelijke en lokale klimaataanpak waarin de klimaatdoelen staan. Dit kan door energie te besparen wat ook aantrekkelijk is voor de energiegebruiker omdat het tot kostenbesparing leidt. Daarnaast moeten we meer hernieuwbare bronnen benutten zoals zon, wind of geothermie.

Veel bedrijven hebben een informatieplicht energiebesparing. Deze bedrijven moeten rapporteren over het energiegebruik en de (te nemen) energiemaatregelen. Nog lang niet alle bedrijven doen dit. Ook ligt er bij bedrijven nog een groot potentieel als het gaat om het benutten van restwarmte en hernieuwbare bronnen zoals zon en wind. Door een combinatie van voorlichting, advies, toezicht en handhaving willen we ervoor zorgen dat bedrijven meer energie gaan besparen en meer hernieuwbare bronnen gaan benutten.

Verder willen we de transitie naar het gebruik van andere energiebronnen zoals waterstof en energieopslagsystemen zoals grote batterijen verantwoord mogelijk maken. Daarbij leggen we de focus vooral aan de voorkant; het voorkomen van nieuwe overbelaste en onveilige situaties. Dit doen we door een combinatie van voorlichting, advies, vergunningverlening, toezicht en handhaving. Dit begint al bij advisering bij de planvorming.

- **Scope**

We richten ons op alle bedrijven binnen ons werkgebied waarbij de komende jaren prioriteit wordt gelegd bij de midden- en grootverbruikers. Bijzondere aandacht gaat de komende jaren uit naar glastuinbouwbedrijven, andere energie-intensieve bedrijven en kantoorpanden. Verder informeren en adviseren we bedrijven over het plaatsen van zonnepanelen en het benutten van andere restwarmte en andere hernieuwbare bronnen.

- **Doelstellingen**

- Eind 2030 heeft 90% van alle bij ons bekende bedrijven in ons werkgebied alle verplichte energiebesparende maatregelen getroffen.
- Eind 2027 is bij alle vergunningplichtige bedrijven, glastuinbouwbedrijven en andere energie intensieve bedrijven een energiecontrole uitgevoerd
- Eind 2028 voldoet 90% van alle bij ons bekende kantoorgebouwen aan label C.
- Minimaal 200 energiecontroles en/of hercontroles energie per jaar t/m 2025.
- 10 QuickScans voor het plaatsen van zonnepanelen in 2025.

- **Aanpak**

Bedrijven vinden energiebesparing en het benutten van hernieuwbare bronnen vaak lastig of ze zien op tegen de investeringskosten. Door het geven van advies en voorlichting over de voordelen en de mogelijkheden willen we energiebesparing en het benutten van hernieuwbare bronnen stimuleren. Waar nodig en mogelijk wijzen we bedrijven op hun wettelijke verplichting en dwingen we energiebesparing af. We doen dit informatie gestuurd waarbij we onze inzet richten op plaatsen waar we het grootste besparingspotentieel verwachten.

Verduurzaming heeft ook een keerzijde. Zo kan het plaatsen van een bodemenergiesysteem leiden tot bodemverontreiniging. Hebben technische installaties (koeling/ventilatie/pompen etc.) de vervelende eigenschap dat die geluid en trillingen produceren, en daarmee overlast naar de omgeving kunnen veroorzaken. Ook het overschakelen op stikstof brengt risico's met zich mee.

We richten ons op het zoveel mogelijk voorkomen van toekomstige problemen. Dit door aan de voorkant (bij de planvorming) te adviseren over het verantwoord toepassen van andere energiebronnen zoals waterstof, wind en zon en het gebruik van energieopslagsystemen. We zetten onze VTH-instrumenten in om de milieurisico's hiervan zoveel mogelijk te beperken en zo goed mogelijk te beheersen. We werken hierbij nauw samen met onze opdrachtgevers. Bijvoorbeeld met het energieloket dat gemeenten hebben. Samen met hen kijken we ook hoe we andere partijen kunnen betrekken zoals ondernemersverenigingen en brancheverenigingen. Voor het opbouwen en delen van de benodigde kennis en expertise werken we samen met andere omgevingsdiensten en kennisinstellingen.

- **Indicatoren**

Binnen ODR wordt als onderdeel van de implementatie van het VTH-beleid momenteel gewerkt aan een monitoringsprogramma. Hierbij wordt in beeld gebracht welke indicatoren we vanaf 2025 gaan monitoren en hoe we dat rapporteren.

- **Ontwikkelpunten**

Om uitvoering te kunnen geven aan dit focuspunt wil ODR zich de komende jaren ontwikkelen als kenniscentrum duurzaamheid voor de regio. Zowel voor bedrijven als particulieren (zie focuspunt 4). Dat betekent onder andere dat we ons de komende jaren op een aantal punten gaan ontwikkelen:

- Verbeteren van de verbinding en samenwerking met onze partners en dan met name de gemeente
- Kennis en expertise bij onze medewerkers advies, bouw en milieu ten aanzien van energiebesparing en benutten hernieuwbare bronnen
- Kennis en expertise ten aanzien van relevante (milieu)risico's verbonden aan deze energietransitie en het toepassen daarvan binnen het VTH-instrumentarium.
- Aanwenden van meer capaciteit voor het uitvoeren van deze taken.
- Ontwikkelen van meer adviserend toezicht
- Ontwikkelen van meer informatie gestuurd werken

4.4 Focuspunt 4. Verminderen van de CO2 uitstoot door woningen

- **Inleiding**

Het verduurzamen van de woningvoorraad is een belangrijke opgave. In het Klimaatakkoord is opgenomen dat in 2050 zeven miljoen woningen en een miljoen andere gebouwen van het aardgas af moeten zijn. Als eerste stap moeten in 2030 de eerste anderhalf miljoen bestaande woningen verduurzaamd zijn. Verduurzaming bestaat zowel uit het besparen van energie door bijvoorbeeld isolatie als het benutten van hernieuwbare bronnen als zon, wind of geothermie. Vaak is verduurzaming ook aantrekkelijk voor de energiegebruiker omdat het tot kostenbesparing leidt.

Naast verduurzaming van de bestaande woningvoorraad is het belangrijk dat nieuwbouw voldoet aan de eisen voor energieprestatie. Zowel bij het verlenen van de vergunning moet hier aandacht voor zijn als tijdens het toezicht in de bouwphase.

Verduurzaming heeft ook een keerzijde. Zo kan het plaatsen van een bodemenergiesysteem leiden tot bodemverontreiniging. Hebben warmtepompen (lucht/water systemen) de vervelende eigenschap dat die geluid en trillingen produceren, en daarmee soms overlast veroorzaken. Extra isolatie van woningen kan leiden tot een ongezond binnenklimaat. Zonnepanelen hebben een beperkte levensduur. Verder verdient de verduurzaming van monumenten bijzondere aandacht.

Door een combinatie van voorlichting, advies, vergunningverlening, toezicht en handhaving willen we er aan bijdragen dat verduurzaming van woningen met voldoende snelheid maar verantwoord kan worden uitgevoerd. Op deze manier vermindert de uitstoot van CO2 maar leidt dit niet tot nieuwe problemen zoals ongezonde woningen, bodemverontreiniging of geluidhinder.

- **Scope**

We richten ons vooral op nieuwbouw van categorie 2 en hoger. Met het in werking treden van de Wet kwaliteitsborging (Wkb) per 1-1-24 moeten we blijven kijken of dit onderdeel onder private kwaliteitsborging voldoende aandacht krijgt bij categorie 1 bouwwerken. Als blijkt dat dat niet zo is gaan we kijken wat we daar aan kunnen doen. Daarnaast zijn we ook bezig met het in goede banen leiden van de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad, waaronder monumenten.

- **Doelstellingen**

- Verduurzaming en duurzaam bouwen stimuleren door aan de voorkant van het (ver)bouwproces informatie te geven over de mogelijkheden van verduurzaming en duurzaam bouwen.
- Verduurzaming en duurzaam bouwen ondersteunen door eenvoudig en snelle afhandeling van meldingen en aanvragen waardoor 95% van alle aanvragen binnen de wettelijke termijn wordt afgehandeld.
- Geluidklachten als gevolg van warmtepompen en airco's voorkomen.
- Bodemverontreiniging als gevolg van de aanleg van bodemenergiesystemen voorkomen.
- Voorkomen dat als gevolg van verduurzaming nieuwe onveilige situaties ontstaan
- Voorkomen dat als gevolg van verduurzaming monumenten worden aangetast.

- **Aanpak**

Door het geven van informatie, -advies en voorlichting stimuleren we het duurzaam bouwen en de verduurzaming. Daarbij richten we ons ook op het aan de voorkant delen van kennis en informatie aan aanvragers, bouwbedrijven en installateurs. Met als doel te voorkomen (of beperken) dat er negatieve effecten optreden. Denk hierbij aan geluidhinder, bodemverontreiniging of aantasting van monumenten. Bij het toetsen van aanvragen en tijdens het toezicht op de bouw hebben we aandacht voor het op juiste wijze

toepassen en/of installeren van energiebesparende technieken of installaties voor het opwekken van duurzame energie.

We doen dit zoveel mogelijk informatie gestuurd en risicogericht zodat we onze beperkte capaciteit daar inzetten waar het meeste resultaat te halen is. We werken hierbij nauw samen met onze opdrachtgevers. Bijvoorbeeld met het energieloket dat gemeenten hebben. Samen met hen kijken we ook hoe we andere partijen kunnen betrekken zoals woningbouwverenigingen en kennisinstellingen. Waar nodig ontwikkelen we samen met onze partners (regionale) handreikingen, beleidsrichtlijnen of werkafspraken om de uitvoering effectiever en efficiënter te maken.

- **Indicatoren**

Binnen ODR wordt als onderdeel van de implementatie van het VTH-beleid momenteel gewerkt aan een monitoringsprogramma. Hierbij wordt in beeld gebracht welke indicatoren we vanaf 2025 gaan monitoren en hoe we dat rapporteren.

- **Ontwikkelpunten**

Om uitvoering te kunnen geven aan dit focuspunt wil ODR zich de komende jaren ontwikkelen als kenniscentrum duurzaamheid voor de regio. Zowel voor bedrijven als particulieren (zie focuspunt 3). Dat betekent onder andere dat we ons de komende jaren op een aantal punten gaan ontwikkelen:

- Verbeteren van de verbinding en samenwerking met onze partners en dan met name de gemeente
- Kennis en expertise bij onze medewerkers advies, bouw en milieu ten aanzien van energiebesparing en benutten hernieuwbare bronnen
- Kennis en expertise ten aanzien van relevante (milieu)risico's verbonden aan deze energietransitie en het toepassen daarvan binnen het VTH-instrumentarium.
- Aanwenden van meer capaciteit voor het uitvoeren van deze taken.
- Ontwikkelen van meer adviserend toezicht
- Ontwikkelen van meer informatie gestuurd werken

4.5 Focuspunt 5. Minder asbestverontreiniging

• Inleiding

Bij het verwijderen van asbest in bebouwing treden bijzonder grote risico's op voor de leefomgeving. Asbestsaneerders en personen in de omgeving kunnen bij slecht uitgevoerde asbestsaneringen asbestvezels inademen. Handelingen van niet-gecertificeerde bedrijven en particulieren leiden vaak tot een verontreiniging van de leefomgeving. Asbesthoudende producten zitten ook vaak achter of in de constructie, zoals een vloer- plafond-, wand- en/of dakbedekking. Dit wordt verborgen asbest genoemd. We merken dat er vaak nog te weinig kennis en aandacht is voor dit verborgen asbest. Zowel bij saneerders, aannemers als (particuliere) opdrachtgevers.

De Rijksoverheid wil het aantal asbestslachtoffers zo snel mogelijk verminderen tot er uiteindelijk geen nieuwe slachtoffers meer bijkomen. Asbest is een Zeer Zorgwekkende Stof, die we vanwege die gevaarseigenschappen niet in de leefomgeving willen hebben. Asbestdaken kunnen door weersinvloeden en bij werkzaamheden of incidenten (bijv. brand) zorgen voor asbestvezels in de leefomgeving en daarmee de gezondheid van personen in gevaar brengen. Bedrijven en particulieren met asbestdaken moeten vanuit hun wettelijke zorgplicht milieuvervuiling voorkomen, of als dat niet mogelijk is deze zoveel mogelijk beperken. De overheid is gericht op het stimuleren en faciliteren van het vrijwillig saneren van asbestdaken

Maatregelen voor veilige en gezonde asbestverwijdering zijn over het algemeen kostbaar en daarom niet geliefd bij saneerders en hun opdrachtgevers. Bij particuliere saneringen ontbreekt het regelmatig aan de juiste kennis.

Sinds 2013 voert de ODR in haar werkgebied het toezicht op asbest uit. Dit doen we uniform voor het hele werkgebied, informatie gestuurd en risicogericht. Zo houden we onder andere rekening met wie saneert en op welke locatie er wordt gesaneerd. In de basis het is toezicht op asbestsaneringen dan ook goed geregeld. Wel zien we voor de komende jaren de volgende aandachtspunten:

- Er wordt nog te veel asbest in de leefomgeving verspreid omdat er te weinig kennis en aandacht is voor (verborgen) asbest; zowel bij saneerders, aannemers, opdrachtgevers als intern bij collega's.
- Er wordt nog te weinig gebruik gemaakt van het strafrecht om ernstige en notoire overtreders aan te pakken.
- Er wordt nog regelmatig illegaal gesloopt en asbest verwijderd.
- Er zijn steeds meer asbesthoudende daken waar ernstige verwerking op treedt, die daardoor een risico vormen voor de leefomgeving. Dit betreft dan met name verontreiniging van de bodem rondom deze daken. (TNO R10832 A d.d. 15 juni 2-22)
- De wetgeving ten aanzien van saneren van asbestdaken en saneren van de bodem sluiten niet op elkaar aan.

• Scope

De mogelijkheid van asbestverontreiniging tijdens de sloop en bij verborgen asbest kan zich overal in ons werkgebied voordoen bij de sloop van gebouwen van voor 1994. Daarnaast zien we overal in ons werkgebied, en dan met name in het buitengebied, panden met ernstig verweerde asbesthoudende daken zoals oude schuren of stallen. Bij dergelijke oude panden blijkt ook de bodem regelmatig sterk verontreinigd met asbest. Enkel door gericht bodemonderzoek kunnen asbestvezels worden aangetoond..

• Doelstellingen

- Minder verontreinigingen met asbestvezels en minder gezondheidsrisico's als er sprake is van verborgen asbest.
- Voorkomen van opmenging of verspreiding van asbest in de bodem bij (totaal)sloop van gebouwen.

- Minder illegale sloopwerken.

- **Aanpak**

Door het actief geven van informatie en advies aan de voorkant van het sloopproces willen we betrokkenen bij de sloop met asbest meer bewust maken van het bestaan van (verborgen) asbest, asbest in de bodem en de gevaren daarvan.

In het toezicht richten we ons meer op de notoire overtreeders, het in beeld krijgen van illegale sloopwerkzaamheden, de sanering van verborgen asbest en het voorkomen van opmenging of verspreiding van asbest in de bodem bij (totaal)sloop. Dit doen we informatie gestuurd en risicogericht.

De komende jaren zetten we steviger in op handhaving op het moment dat ernstige overtredingen worden geconstateerd zoals illegale sloopwerkzaamheden van bouwwerken van voor 1994 of het illegaal opmengen en/of illegaal verplaatsen van sterk met asbest verontreinigde grond. Hiervoor hanteren we de Landelijke handhaving Strategie omgevingsrecht (LHSO). Dit betekent dat we bij ernstige overtredingen werkzaamheden stilleggen en een last onder dwangsom opleggen. Zo nodig bevorderen we strafrechtelijk optreden of treden we zelf strafrechtelijk op door een strafbeschikking op te leggen.

- **Indicatoren**

Binnen ODR wordt als onderdeel van de implementatie van het VTH-beleid momenteel gewerkt aan een monitoringsprogramma. Hierbij wordt in beeld gebracht welke indicatoren we vanaf 2025 gaan monitoren en hoe we dat rapporteren.

- **Ontwikkelpunten**

Om op goede wijze hieraan uitvoering te kunnen geven gaan we ons als ODR op een aantal zaken verder ontwikkelen:

- Bewustwording bij de medewerkers, die zich niet bezig houden met asbest, dat (verborgen) asbest aanwezig kan zijn, asbest in de bodem kan zitten en deze situaties dienen te herkennen.
- Uniforme uitvoering/werkwijze bij vergunningverlening en toezicht.
- Werkafspraken maken met het team Bodem
- Beter uitwisseling van informatie in de keten vergunningverlening, toezicht en handhaving.
- Beter vastleggen van gegevens in onze systemen zodat we tijdig kunnen bijsturen en beter kunnen monitoren.

4.6 Focuspunt 6. Huisvesting internationale werknemers

• Inleiding

Van huizen tot recreatieparken en van voormalige bedrijfspanden tot agrarische schuren: allerlei gebouwen worden in onze regio omgebouwd om huisvesting te bieden aan internationale werknemers. Met veel laanboomkweek, fruitteelt, kassen, grote distributiecentra, steenfabrieken, scheepswerven en vleesverwerkende bedrijven in onze regio, zien we veel werkaanbod en dus ook de wens tot huisvesting van internationale werknemers. Het probleem hierbij is dat deze huisvesting in grote getalen niet legaal gebeurt: de ruimten zijn niet altijd bestemd en/of bedoeld voor bewoning, de omstandigheden niet altijd gezond en ook lang niet allemaal (brand)veilig. De locaties die ervoor worden gekozen zijn vaak niet geschikt en kunnen in een aantal situaties tot overlast voor omwonenden leiden. De huisvesting van internationale werknemers vormt in onze regio dan ook een bijzonder aandachtspunt.

De huisvesting van deze internationale werknemers is een gezamenlijke opgave van gemeente, werkgevers, huisvesters en uitzenders. Namens de gemeente voert ODR VTH-werkzaamheden waarmee wordt bijgedragen aan verantwoorde huisvesting. ODR spant zich ook in om illegale huisvesting in beeld te krijgen en aan te pakken. Daarmee heeft ODR een signalerende rol richting gemeenten en eventueel andere partijen zoals de veiligheidsregio, politie en justitie.

• Scope

De huisvesting van internationale werknemers doet zich overal voor in ons werkgebied. Zowel in bestaande woningen in woonwijken en buitengebied, op vakantieparken en in stallen, schuren of (tijdelijke) woonunits vaak op het terrein van de werkgever.

• Doelstellingen

- Verminderen van het aantal illegale huisvestingen met internationale werknemers.
- Veilige en gezonde huisvesting van internationale werknemers.
- Eind 2025 willen we een actueel overzicht hebben van alle vergunde huisvestingslocaties.
- Eind 2025 willen we een regionaal toezichtplan hebben waarmee we vanaf 2025 het toezicht op vergunde huisvestingslocaties risicogericht uitvoeren.

• Aanpak

Door een combinatie van voorlichting, advies, toezicht en handhaving en het slim gebruik maken en combineren van bestaande informatie willen we ervoor zorgen dat we blijvend zicht hebben op alle locaties waar internationale werknemers worden gehuisvest en willen we illegale, overlast gevende of niet gezonde en/of veilige huisvesting voorkomen.

We zien dat de wens en noodzaak van huisvesting en de kwaliteit van huisvesting soms op gespannen voet staan. Door het actief geven van informatie en advies aan de voorkant aan zowel gemeenten (bv ten aanzien van het huisvestingsbeleid), werkgevers, huisvesters als uitzenders dragen we bij aan het voorkomen van knelpunten in de huisvesting van internationale werknemers. Bij nieuwe initiatieven gaan we uit van 'ja mits' waarbij we vooral kijken wat wel kan.

In het toezicht richten we ons meer op 3 sporen:

- Het in beeld krijgen van illegale huisvesting.
- Het toezicht op vergunde locaties
- Het handhaven bij overtredingen

Dit doen we informatie gestuurd en risicogericht. De komende jaren zetten we steviger in op handhaving op het moment dat ernstige overtredingen worden geconstateerd zoals strijdigheid met het bestemmingsplan en overbevolkte en/of onveilige situaties. Waar nodig werken we hier samen met andere partijen als politie en justitie.

- **Indicatoren**

Binnen ODR wordt als onderdeel van de implementatie van het VTH-beleid momenteel gewerkt aan een monitoringsprogramma. Hierbij wordt in beeld gebracht welke indicatoren we vanaf 2025 gaan monitoren en hoe we dat rapporteren.

- **Ontwikkelpunten**

Om op goede wijze hieraan uitvoering te kunnen geven gaan we ons als ODR op een aantal zaken verder ontwikkelen:

- Ontwikkelen van kennis en het vergroten van de capaciteit voor data-analyse, informatie gestuurd en risicogericht werken.
- Verbeteren van de samenwerking en informatie-uitwisseling tussen de verschillende betrokken partijen zowel intern als extern. Daar waar legalisatie een mogelijke oplossing is worden gemeente (RO) en team Advies tijdig betrokken om te komen tot een veilige en gezonde wijze van huisvesting.
- Beter vastleggen van gegevens in onze systemen zodat we tijdig kunnen bijsturen en beter kunnen monitoren.

5. Taken binnen de keten bouw

Binnen de keten bouw worden de volgende taken uitgevoerd:

- Omgevingsvergunning bouw
- Toezicht bouw

Vanuit de teams Juridische Zaken, Advies en Bodem wordt een vakinhoudelijke bijdrage geleverd aan de uitvoering van deze taken. Voor en invulling van deze taken wordt verwezen naar hoofdstuk 7

In dit hoofdstuk beschrijven we per taak welke werkzaamheden we in 2025 gaan uitvoeren. De werkzaamheden voortkomend uit de focuspunten zijn hierin ook opgenomen.

5.1 Omgevingsvergunning bouw

Binnen het werkgebied van ODR worden jaarlijks een groot aantal bouw- en bouw gerelateerde activiteiten uitgevoerd. Dit betreft zowel nieuwbouw als verbouw. Ook worden er regelmatig gebouwen gesloopt. In opdracht van gemeenten toetst de ODR vooraf of toestemming kan worden verleend voor deze activiteiten.

➤ Wat doen we?

De ODR beoordeelt aanvragen en meldingen die zien op de activiteiten bouwen, reclame, inritten, kappen, slopen, aanleggen, gebruik in strijd met het bestemmingsplan, monumenten. De werkzaamheden voor omgevingsvergunning bouw omvatten:

- Vooroverleg/omgevingstafel (bouwdeel)
- Beoordelen omgevingsvergunning of melding bouwactiviteit
- Beoordelen omgevingsvergunning omgevingsplanactiviteit
- Intrekken omgevingsvergunning (bouwdeel)
- Administratief wijzigen omgevingsvergunning (bouwactiviteit)
- Beoordelen melding brandveilig gebruik
- Wettelijk adviseren aan derden (bouwdeel)
- Externe advisering over bouwactiviteiten
- Interne adviseren over bouwactiviteiten

➤ Hoe doen we dat?

Bij het uitvoeren van deze taak richt de ODR zich op het voorkomen van risico's voor de leefomgeving. Het is belangrijk dat men begrijpt waarom bepaalde regels belangrijk zijn en welke belangen daarmee beschermd worden, want dat vergroot het omgevingsbewustzijn en de bereidheid om er meer rekening mee te houden. Daarom richt de ODR zich vooral op communicatie en samenwerking. Dit vergroot de bekendheid met regels, acceptatie van regels en verantwoordelijkheid voor naleving van regels.

Hierdoor kunnen we vanuit vertrouwen samenwerken met de initiatiefnemer en gaan uit van het nemen van de eigen verantwoordelijkheid. Dit maakt dat we aanvragen beoordelen vanuit 'ja, mits'. Dit stelt ons in staat om onze aandacht in de beoordeling vooral te richten op de meest risicovolle aspecten.

We hebben geen keuze in het in behandeling of ontvangst nemen van aanvragen en meldingen. Wel hebben we de ruimte om verschil aan te brengen in de diepgang van toetsing. We richten onze aandacht bij de beoordeling van een initiatief vooral op de meest risicovolle en prioritaire zaken. Zo doen we de dingen die er echt toe doen. Het VTH-beleid schrijft voor dat we deze aspecten met een hoog risico grondig toetsen op het voldoen aan de normen, waarbij we details diepgaand beoordelen, narekenen of meten.

Ons VTH-beleid bevat de activiteiten en aspecten die vanwege het hoge risico bij Omgevingsvergunning bouw de grootste prioriteit hebben. Te weten:

- Calamiteiten met acuut gevaar
- Technische voorschriften veiligheid (brand- en constructieve veiligheid)
- Technische voorschriften gezondheid
- Bedrijfsgebouwen (zoals industrie, landbouw, winkels en horeca)
- Maatschappelijke gebouwen (zoals overheid, scholen en zorggebouwen)
- Slopen met asbest
- Illegale bewoning van bouwwerken niet voor bewoning bestemd
- Huisvesting buitenlandse werknemers

Als je je aandacht meer richt op het één, is er minder tijd voor het ander. Het VTH-beleid bevat ook gemiddelde en laag geprioriteerde activiteiten en aspecten. Lage prioriteiten beoordelen we op basis van onze kennis en ervaring slechts op hoofdlijn. Bij gemiddelde prioriteit toetsen we alleen de meest relevante aspecten inhoudelijk (zoals die voor veiligheid en gezondheid).

➤ Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging in de bouw (Wkb)

Op 1 januari 2024 zijn de Omgevingswet en Wkb in werking getreden. Dit betekent dat 2024 een overgangsjaar was. Dit had invloed op de werkzaamheden rondom omgevingsvergunningen bouw. Deze veranderingen hebben vooral betrekking op verandering van procedures en toetsingskaders. Medewerkers zijn gewend om met de Omgevingswet en Wkb te werken. Systemen en processen van ODR zijn hier op aangepast. Deze ontwikkelingen klinken in 2025 nog steeds door in de uitvoering van de taken.

➤ Andere werkwijze ontvankelijkheid aanvragen en meldingen

In 2024 hebben wij onze werkwijze al aangepast aan ten aanzien van de ontvankelijkheid van aanvragen en meldingen. Op basis van onze ervaring merken we dat veel tijd verloren ging met aanvragen en meldingen die niet compleet waren. Dit brengt veel administratieve last, extra afstemming, meer herbeoordelingen, langere doorlooptijden en veel onduidelijkheid met zich mee. Voortaan krijgt een aanvrager éénmaal de gelegenheid tot aanvullen (wettelijk bepaald). Is de aanvraag dan niet compleet: laten we deze buiten behandeling. In dergelijke gevallen adviseren we de aanvrager eerst een conceptaanvraag in te dienen, een eigen adviseur te betrekken over het doen van een volledige aanvraag.

➤ Focuspunten 2025

Voor omgevingsvergunning bouw zijn voor 2025 een drietal focuspunten van belang:

- Verminderen van CO2 uitstoot door woningen (focuspunt 4)
- Minder asbestverontreiniging (focuspunt 5)
- Huisvesting internationale werknemers (focuspunt 6)

Tijdens de uitvoering van onze reguliere werkzaamheden focussen we ons extra op deze punten. Zo:

- Gaan we kennis en informatie delen over verduurzaming van woningen aan aanvragers, bouwbedrijven en installateurs (focuspunt 4);
- Besteden we bij het toetsen van vergunningen en meldingen extra aandacht voor de duurzaamheidsaspecten (focuspunt 4);
- Geven we informatie en advies over het bestaan van (verborgen) asbest, asbest in de bodem en de gevaren daarvan (focuspunt 5);
- Informeren en adviseren we gemeenten actief ten aanzien van de huisvesting van buitenlandse werknemers. Bij het beoordelen van initiatieven gaan we uit van 'ja mits' waarbij we vooral kijken wat wel kan (focuspunt 6).

➤ Hoe borgen we dit?

Waar we op letten in de behandeling van aanvragen en meldingen, werken we aan de hand van de vaste toets- en beoordelingskaders en de gewenste diepgang daarbij, conform toetsprotocollen. Dit stelt ons beter in staat om de kwaliteit en uniformering van toetsing te waarborgen. Er vinden regelmatig evaluatiemomenten plaatsvinden om dit te toetsen.

➤ Hoeveel tijd verwachten we daar voor nodig te hebben?

In de bijlage wordt in het werkprogramma verder uiteengezet hoeveel tijd de ODR verwacht nodig te hebben voor deze taken.

5.2 Toezicht bouw

Binnen het werkgebied van ODR worden jaarlijks een groot aantal bouw- en bouw gerelateerde activiteiten uitgevoerd. Dit betreft zowel nieuwbouw als verbouw. Ook worden er regelmatig gebouwen gesloopt. In opdracht van gemeenten houdt de ODR toezicht op de juiste uitvoering van deze activiteiten.

➤ Wat doen we?

We zien toe op een juiste uitvoering van de activiteiten bouwen (ook bij evenementen), reclame, slopen, aanleggen, monumenten, leegstand en huisvesting. De werkzaamheden voor toezicht bouw omvatten:

- Toezicht omgevingsvergunning bouwactiviteit
- Bouwtoezicht omgevingsvergunning omgevingsplanactiviteit
- Bouwtoezicht meldingen (gebruik en sloop)
- Bouwtoezicht bestaande bouw
- Bouwtoezicht juridische procedures
- Bouwtoezicht na risicosignalen
- Bouwtoezicht inrichtingseisen drank- en horeca
- Monumenten
- Externe advisering over bouwtoezicht
- Interne adviseren over bouwtoezicht
- Klachten en meldingen bouw/RO

➤ Hoe doen we dat?

We zijn in ons toezicht gericht op het beschermen van een goede kwaliteit van de leefomgeving, het beperken van risico's en het stimuleren van goed naleefgedrag. We zijn bewust van de preventieve werking die uitgaat van toezicht, waardoor een deel van de overtredingen wordt voorkomen. Ook komt zo in beeld wat buiten ons zicht plaatsvindt en wat ongemerkt tot nadelige gevolgen leidt voor de omgeving of zelfs ondermijnend is. Hiervoor werken we risicogericht, zijn we zichtbaar in het gebied en handelen we oplossingsgericht naar de bedoeling van regels.

Indien nodig, treden we handhavend op tegen overtredingen. Dit doen we zoveel mogelijk door op informele wijze het gesprek aan te gaan en afspraken te maken over herstel van de overtreding. Wordt daarmee niet vlot een oplossing bereikt, of is sprake van een overtreding met acuut gevaar of ander spoedeisend belang, dan treden we daadkrachtig op om de omgeving te beschermen. Hierbij hanteren we sinds 2024 de landelijke handhavings-strategie omgevingsrecht (LHSO).

Ons VTH-beleid bevat de activiteiten en aspecten die vanwege het hoge risico bij Toezicht bouw de grootste prioriteit hebben. Te weten:

- Calamiteiten met acuut gevaar
- Technische voorschriften veiligheid (brand- en constructieve veiligheid)
- Technische voorschriften gezondheid
- Bedrijfsgebouwen (zoals industrie, landbouw, winkels en horeca)
- Maatschappelijke gebouwen (zoals overheid, scholen en zorggebouwen)
- Slopen met asbest
- Illegale bewoning van bouwwerken niet voor bewoning bestemd
- Huisvesting buitenlandse werknemers

Als je je aandacht meer richt op het één, is er minder tijd voor het ander. Het VTH-beleid bevat ook gemiddelde en laag geprioriteerde activiteiten en aspecten. De ODR houdt geen actief toezicht op aspecten of activiteiten met een lage prioriteit. Bij gemiddelde prioriteit houdt de ODR alleen toezicht op de meest relevante voorschriften (zoals die voor veiligheid en gezondheid).

Ook klachten en meldingen handelen we risicogericht af. Meldingen en klachten over activiteiten met een lage of gemiddelde prioriteit zonder relevante risico's worden niet opgepakt.

➤ Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging in de bouw (Wkb)

Op 1 januari 2024 trad de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging in werking. De Wet kwaliteitsborging beoogt een betere bouwkwaliteit te bereiken door onder andere strenger toezicht vanuit een private partij en een betere aansprakelijkheidsregeling. Ook voor toezicht bouw geldt dat voor het eerste jaar na inwerkingtreding in het teken stond van het optimaliseren en continu verbeteren van het kwaliteitsproces. Systemen en processen van ODR zijn hier op aangepast. In 2025 maakt het werken met de Wkb ook onderdeel uit van ons werkpakket.

➤ Focuspunten 2025

Voor toezicht bouw zijn voor 2025 een drietal focuspunten van belang:

- Verminderen van CO2 uitstoot door woningen (focuspunt 4)
- Minder asbestverontreiniging (focuspunt 5)
- Huisvesting internationale werknemers (focuspunt 6)

Tijdens de uitvoering van onze reguliere werkzaamheden focussen we ons extra op deze punten. Hieronder lichten we dat kort toe:

Verminderen van CO2 uitstoot door woningen

Toezicht bouw blijft zich dit jaar extra richten op het aspect duurzaamheid. En dan met name op nieuwbouw categorie 2 en hoger, vanaf een bouwsom van €250.000,-. Tijdens de bouw zal de ODR een extra controle uitvoeren op de toegepaste materialen en andere BENG uitgangspunten uit het ontwerp. Ook is gebleken dat bij het berekenen van de energieprestatie vaak extra bouwkundige maatregelen nodig zijn om bij nieuwbouw onder de grenswaarde te blijven. Hierdoor zal er steeds meer gebruik worden gemaakt van warmtepompen en airco's. Daarom zal de ODR ter voorkoming van geluidsklachten tijdens de bouw extra aandacht hiervoor hebben.

Daarnaast wil de ODR scherper toezicht houden op de verleende vergunningen voor het verduurzamen van monumenten, waarbij de ODR wil voorkomen dat monumenten worden aangetast. De ODR gaat zich richten op notoire overtreeders. Hiervoor wil de ODR met toepassing van het Landelijke handhaving Strategie Omgevingsrecht steviger inzetten op handhaving. Dit betekent dat de ODR bij ernstige overtredingen werkzaamheden stillegt en een last onder dwangsom oplegt. Zo nodig treedt de ODR strafrechtelijk op door een proces-verbaal op te leggen.

➤ Hoe borgen we dit?

Bij het houden van toezicht, werken we aan de hand van de vaste toezichts- en beoordelingskaders en de gewenste diepgang daarbij, conform toezichtprotocollen. Dit stelt ons beter in staat om de kwaliteit en uniformering van toezicht te waarborgen. Ook vinden er regelmatig evaluatiemomenten plaats vinden om dit te toetsen.

➤ Hoeveel tijd verwachten we daar voor nodig te hebben?

In het werkprogramma is uitgewerkt hoeveel tijd de ODR per producten en per gemeente verwacht te besteden aan het uitvoeren van deze taak. Het werkprogramma is terug te vinden in de bijlage.

6. Taken binnen de keten milieu

Binnen de keten milieu worden de volgende taken uitgevoerd:

- Omgevingsvergunning milieu
- Toezicht milieu

Vanuit de teams Juridische Zaken, Advies en Bodem wordt een vakinhoudelijke bijdrage geleverd aan de uitvoering van deze taken. Voor en invulling van deze taken wordt verwezen naar hoofdstuk 0

In dit hoofdstuk beschrijven we per taak welke werkzaamheden we in 2025 gaan uitvoeren. De werkzaamheden voortkomend uit de focuspunten zijn hierin ook opgenomen.

6.1 Milieuvergunningverlening

Binnen het werkgebied van ODR wordt een groot aantal milieubelastende activiteiten uitgevoerd door bedrijven (inrichtingen). ODR heeft namens haar gemeenten de taak een bijdrage te leveren aan het behoud van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit. Dit doet ODR onder andere door vooraf te toetsen of bepaalde milieubelastende activiteiten mogen worden uitgevoerd en zo ja onder welke voorwaarden. Soms is hiervoor een vergunning vereist. Meestal kan dat door vooraf een milieumelding in te dienen. Binnen het ODR gebied zijn ca. 300 vergunningplichtige bedrijven en 7000 meldingsplichtige bedrijven actief.

➤ Wat doen we?

De ODR beoordeelt aanvragen en meldingen die zien op milieubelastende activiteiten. De werkzaamheden voor omgevingsvergunning bouw omvatten:

- Vooroverleg/omgevingstafel (milieudeel)
- Ontheffing APV
- Behandelen aanvragen vergunning plichtige milieubelastende activiteiten
- Intrekken milieubelastende activiteiten(milieudeel)
- Beoordelen meldingen milieubelastende activiteiten (milieudeel Activiteitenbesluit)
- Opstellen maatwerkvoorschriften/ beoordelen gelijkwaardigheid
- Wettelijke adviseren van derden (milieudeel)
- Adviseren m.b.t. milieubelastende activiteit (milieudeel) intern
- Adviseren m.b.t. milieubelastende activiteit (milieudeel) extern
- Actualiseren voorschriften vergunning plichtige milieubelastende activiteiten(milieudeel)

➤ Hoe doen we dat?

Bij het uitvoeren van onze taak richten we ons op het voorkomen van risico's voor de leefomgeving. Het is belangrijk dat de initiatiefnemer begrijpt waarom bepaalde regels belangrijk zijn en welke belangen daarmee beschermd worden. Dat vergroot het omgevingsbewustzijn en de bereidheid om hier meer rekening mee te houden. Daarom hebben we veel aandacht voor communicatie, participatie en samenwerking. Dit vergroot de bekendheid met regels, acceptatie van regels en verantwoordelijkheid voor naleving van regels. We geven de voorkeur aan persoonlijk contact, treden graag in overleg en beoordelen aanvragen vanuit 'ja, mits'.

Bij de inhoudelijke beoordeling van aanvragen en meldingen richten we ons vooral op de meest risicovolle aspecten. Aspecten die weinig risico veroorzaken beoordelen we slechts op hoofdlijnen. Het bundelen van digitale informatie vormt hierbij een uitgangspunt. Bij de analyse van deze digitale informatie, kunnen potentiële risico's beter gesignaleerd worden waardoor een interventie sneller en efficiënter kan plaatsvinden. De genoemde digitale informatie zal o.a. beschikbaar worden gesteld is kaartlagen per (en eventueel gekoppeld) thema.

Ook worden alle meldingen en aanvragen integraal getoetst. Dit betekent dat er niet alleen een milieutoets wordt uitgevoerd maar dat er ook altijd een bestemmingsplantoets en een bouwtoets. Hiermee voorkomen we dat er valse verwachtingen worden gewekt door toestemming te verlenen terwijl er strijdigheid is met het bestemmingsplan of er ook nog een bouwvergunning aangevraagd of bouwmelding ingediend moet worden. Deze integrale benadering sluit al aan bij de werkwijze onder de Omgevingswet.

Ons VTH-beleid bevat de activiteiten en aspecten die vanwege het hoge risico bij omgevingsvergunningen de grootste prioriteit hebben. Te weten:

- Calamiteiten met acuut gevaar
- Afval
- Bodem
- (Externe) veiligheid
- Lucht(kwaliteit)

Als je je aandacht meer richt op het één, is er minder tijd voor het ander. Het VTH-beleid bevat ook gemiddelde en laag geprioriteerde activiteiten en aspecten. Lage prioriteiten beoordelen we op basis van onze kennis en ervaring slechts op hoofdlijn. Bij gemiddelde prioriteit toetsen we alleen de meest relevante aspecten inhoudelijk (zoals die voor veiligheid en gezondheid).

➤ Omgevingswet

2024 was het eerste jaar waarin de Omgevingsdienst volgens de Omgevingsdienst heeft gewerkt. Dit was een overgangsjaar omdat er, naast de nieuwe zaken, ook zaken volgens de oude regelgeving moesten worden afgehandeld.

In 2025 verwacht de ODR dat de afstemming rondom procedures en toetsingskaders soepeler verloopt. De nadruk zal in dit jaar echt komen te liggen op aanvragen volgens de nieuwe wetgeving. Hierbij wordt een aantal aanpassingen verwacht in de wetgeving. Voortschrijdend inzicht heeft geleid tot een aantal aanpassingen in de landelijke regelgeving. Een voorbeeld hiervan is de regelgeving die medio 2025 wordt rondom Energie Opslagsystemen.

➤ Actuele vergunningen

Door verandering in wetgeving of door nieuwe technieken kan het gebeuren dat een verleende vergunning niet meer actueel is. In dat geval is actualisatie van de bestaande vergunning gewenst. De ODR streeft er naar dat 90% van de verleende vergunningen actueel is. Een aantal jaren terug was dit nog 70%. De afgelopen jaren hebben we hier een inhaalslag gemaakt waardoor het aantal actuele vergunningen elk jaar met 5% á 6% is toegenomen. Eind 2023 verwachtten we op ruim 80% actuele vergunningen te zitten. Doelstelling is om in 2025 minimaal 90% van de verleende vergunningen actueel te hebben.

➤ Stikstof

ODR heeft voor de regio een eigen stikstofkaart ontwikkeld. Deze wordt bijgehouden en verder doorontwikkeld. Hiermee wordt duidelijk welke bedrijven een cruciale rol spelen bij de aanpak van de stikstofproblematiek. Deze bedrijven komen (na overleg) mogelijk in aanmerking voor het intrekken, wijzigen of actualiseren van de omgevingsvergunning. Naar aanleiding van de landelijke regelgeving heeft een aantal piekbelasters uit onze regio zich gemeld. Dit heeft geleid tot een aantal aanvragen of overleggen waarbij gekeken wordt naar mogelijke intrekkingen/wijzigingen.

Op dit onderwerp blijft samenwerking met de Provincie van groot belang.

➤ Focuspunten 2025

Voor Omgevingsvergunning milieu zijn voor 2025 een tweetal focuspunten van belang:

- Zeer Zorgwekkende Stoffen verminderen (focuspunt 1)
- Beter zicht op milieubelastende activiteiten (focuspunt 2)

Tijdens de uitvoering van onze reguliere werkzaamheden focussen we ons extra op deze punten. Hieronder lichten we dat kort toe:

- Zeer Zorgwekkende Stoffen (focuspunt 1)

In 2025 is het verder verminderen van ZZS een focuspunt bij milieuvergunningen. Doel is een gezonde leefomgeving door emissies van ZZS naar de leefomgeving zoveel mogelijk te vermijden en als dat niet lukt te verminderen. Hiervoor gaan we binnen het hoofdproces milieuvergunningen de volgende activiteiten uitvoeren:

- We actualiseren waar mogelijk en nodig vergunningen op de emissie van ZZS of leggen maatwerkvoorschriften op.
- We besteden meer aandacht aan de mogelijke aanwezigheid en emissie van ZZS. Zo vragen we eerder en vaker productinformatiebladen op en beoordelen deze op de aanwezigheid van ZZS.
- We geven informatie aan bedrijven om hen bewust te maken van het gebruik van ZZS en hen te helpen bij het vermijden of minimaliseren daarvan.
- We werken samen met de teams toezicht milieu, advisering en bodem aan het inventariseren van bedrijven die ZZS gebruiken of in het verleden hebben gebruikt en met de emissies daarvan.

- Beter zicht op milieubelastende activiteiten (focuspunt 2)

Ook in 2026 ligt de focus op het in beeld brengen van, bij ODR, onbekende milieubelastende activiteiten. Hiervoor wordt nauw samengewerkt met milieutoezicht. Met name op het onderdeel ruimtelijk milieutoezicht waarbij bedrijventerreinen en andere gebieden of branches worden onderzocht op de aanwezigheid van onbekende activiteiten. Dit leidt er toe dat we een steeds vollediger en actueler beeld krijgen van welke milieubelastende activiteiten zich waar voordoen en dat we bedrijven kunnen informeren over de milieuregels waaraan zij moeten voldoen. Als gevolg hiervan zie we het werkaanbod voor het team vergunningen milieu elk jaar met 5% á 10% toenemen. Gezien de plannen voor ruimtelijk milieutoezicht verwachten we ook in 2025 een dergelijke toename van het aantal meldingen en/of vergunningen

➤ Hoe borgen we dat?

We streven er naar de kwaliteit van onze producten continue te verbeteren. Dit geldt ook voor de taken die horen bij Omgevingsvergunning milieu. Dat doen we onder andere door:

- Een collegiale toets te laten uitvoeren op alle voorschriften
- Een juridische toets te laten uitvoeren op de considerans door een jurist van het team Juridische ondersteuning
- Een handhaafbaarheidstoets te laten uitvoeren door een milieutoezichthouder
- Een gezamenlijke opleveringscontrole uit te voeren samen met een milieutoezichthouder zodat er sprake is van een warme overdracht van vergunningverlening naar toezicht.

➤ Hoeveel tijd verwachten we daar voor nodig te hebben?

In het werkprogramma (in bijlage) is aangegeven hoeveel tijd we in 2025 per producten en per gemeente verwachten te besteden aan het uitvoeren van deze taak.

6.2 Toezicht Milieu

Binnen het werkgebied van ODR wordt een groot aantal milieubelastende activiteiten uitgevoerd. ODR heeft namens haar gemeenten de taak een bijdrage te leveren aan het behoud van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit. Dit doet ODR onder andere door toezicht te houden op deze milieubelastende activiteiten.

➤ Wat doen we?

De werkzaamheden voor toezicht milieu omvatten:

- Milieutoezicht administratief
- Diepgaand administratief toezicht
- Themacontrole
- Activiteitencontrole regulier en risicovol bedrijf
- Hercontrole
- Milieutoezicht t.b.v. juridische procedures
- Milieutoezicht advies extern
- Milieutoezicht advies intern
- Externe advisering milieu
- Interne adviseren milieu
- Klachten en meldingen milieu

➤ Hoe doen we dat?

Bij de programmering van het milieutoezicht hanteert ODR het 3^E model. Dit model helpt ons om Efficiënter, Effectiever en met meer Energie het milieutoezicht op de volgende 7¹ onderdelen risicogericht uit te voeren:

1. Toezicht op bedrijven met een hoog milieurisico (risicovolle bedrijven)
2. Toezicht op bedrijven met een gemiddeld milieurisico (Branchetoezicht)
3. Toezicht op overige/onbekende milieubelastende activiteiten (Ruimtelijk milieutoezicht)
4. Energietoezicht
5. Toezicht groen & ecologie
6. Toezicht indirecte lozingen
7. Ketentoezicht

In onderstaande paragrafen wordt het milieutoezicht in 2025 uitgewerkt. Hierbij worden de indeling en uitgangspunten van het 3^E model gehanteerd.

➤ Risico indeling bedrijven

Bij het milieutoezicht op bedrijven wordt onderscheid gemaakt tussen bedrijven met een hoog, gemiddeld of laag milieurisico.

Milieurisico	Welke bedrijven	Wijze van toezicht
Hoog	Alle risicovolle bedrijven inclusief gemeentelijk complexe bedrijven	Programmatisch Minimaal 1 x per 3 jaar
Gemiddeld	Meldingsplichtig	Branche-, thema- of activiteitgericht
Laag	Niet meldingsplichtig	Piepsysteem (of eventueel vanuit energietoezicht of ruimtelijk milieutoezicht)

¹ Voorheen waren dit 8 onderdelen maar medio 2023 is er een apart bodemteam gestart en is het bodemtoezicht daar onder gebracht.

Er heeft een landelijk onderzoek plaatsgevonden naar andere manieren van risico-indeling. In 2025 wordt een beslissing genomen over het aanpassen van de risico-indeling bij de Omgevingsdienst Rivierenland. Hierin wordt afgewogen of risicogericht toezicht kan worden toegepast op het hele bedrijvenbestand van de ODR

➤ Onvoorziene werkzaamheden

In dit uitvoeringsprogramma is voor milieutoezicht geen ruimte gereserveerd voor onvoorziene werkzaamheden zoals gerichte milieucontroles naar aanleiding van een signaal of melding of bijvoorbeeld een nieuwe vergunning of melding. Uit ervaring weten we dat er over het algemeen voldoende mogelijkheden zijn om deze onvoorziene werkzaamheden binnen het bestaande programma op te vangen. Bijvoorbeeld door te schuiven binnen het programma of door de uitvoering hiervan te combineren met andere werkzaamheden. Op basis van het ingeschatte milieurisico wordt bij deze onvoorziene werkzaamheden wel altijd bekeken of directe actie vereist is dan wel dat de actie kan worden meegenomen in het programma van het jaar daarop.

➤ Informatie gestuurd werken / risicoanalyses

Binnen het toezicht gaan we steeds meer informatie gestuurd werken. Het verzamelen, verrijken en analyseren van data over risico's vormt dan ook een steeds belangrijker onderdeel van het toezicht. Om hier invulling aan te geven wordt een data-analist ingezet. Deze kan voor het team milieutoezicht de informatie verzamelen, verrijken en analyseren ten behoeve van het milieutoezicht. Dit past tevens in de ontwikkeling van ODR naar meer informatie gestuurd werken.

- Rouleren van toezichthouders

Het is wenselijk, en vanuit de kwaliteitsoogpunt ook noodzakelijk, om regelmatig van toezichthouder bij een bedrijf te wisselen. Op deze manier worden mogelijke blinde vlekken voorkomen en wordt voorkomen dat er een te nauwe band ontstaat tussen toezichthouder en bedrijf. ODR hanteert hierbij het volgende beleid:

- Alle risicovolle bedrijven rouleren minimaal één keer per 4 jaar;
- Alle niet risicovolle bedrijven rouleren altijd na een Activiteitencontrole regulier. Dus een Activiteitencontrole regulier en daarna een themacontrole of klacht door dezelfde toezichthouder mag wel.

➤ Toezicht op bedrijven met een hoog risico

Een aantal bedrijven binnen het ODR gebied waarvoor de gemeente bevoegd gezag is heeft vanwege de aard en omvang van de uitgevoerde activiteiten een hoog milieurisico. Deze bedrijven hebben het label risicovol. Bij risicovolle bedrijven wordt het milieutoezicht programmatisch uitgevoerd. Momenteel houdt ODR milieutoezicht op 266 risicovolle bedrijven. De lijst met risicovolle bedrijven is een dynamische lijst die actief beheerd wordt.

In 2025 wordt ca. 5000 uur besteed aan het toezicht op risicovolle bedrijven.

- Activiteitencontrole risicovol bedrijf

Bij alle risicovolle bedrijven wordt (m.u.v. vuurwerkbedrijven) een activiteitencontrole risicovol bedrijf uitgevoerd. De frequentie varieert van minimaal 1 keer per 3 jaar tot maximaal 2 keer per jaar². Dit is afhankelijk van de hoogte van het totale milieurisico van het bedrijf.

² Bij aandachtsbedrijven volstaat 2 keer per jaar vaak niet. In die gevallen wordt het budget excessen complexe bedrijven hiervoor aangesproken. Wanneer de problematiek bij een bedrijf langer duurt wordt dit via een maatwerkopdracht geregeld.

- Gelders programma gemeentelijk complexe handhaving

Gemeentelijk complexe bedrijven zijn de meest vervuilende risicovolle bedrijven binnen onze regio. Binnen ons werkgebied zijn dit 35 bedrijven. Het toezicht op deze bedrijven wordt sinds 2024 uitgevoerd aan de hand van het Gelders programma gemeentelijk complexe handhaving. Binnen dit programma is een intensiever controleregime afgesproken dan voorgaande jaren door ODR werd gehanteerd. Bedrijven worden aan de hand van een toezichtplan elk jaar minimaal één keer of vaker gecontroleerd en de controles zijn ook uitgebreider en diepgaander op bepaalde risicoaspecten.

- Vuurwerk verkooppunten

Op grond van de vastgestelde criteria zijn ook de vuurwerk verkooppunten risicovol. Wanneer we kijken naar de uitkomst van de risicoscore zouden deze bedrijven bijna allemaal 1 x per 3 jaar gecontroleerd moeten worden. Vanuit maatschappelijk oogpunt is dat niet gewenst. Vandaar dat er voor gekozen is de vuurwerk verkooppunten toch jaarlijks twee keer te controleren maar met een minder uitgebreide themacontrole. In 2025 zullen we steekproefsgewijs een dag voor de verkoop onaangekondigd gaan controleren omdat we signalen hebben dat op dat moment de opslag vaal niet voldoet.

- Diepgaand administratieve controles

Bij een aantal bedrijven is het nodig, aanvullend diepgaand administratief onderzoek uit te voeren. Dit betreft de afvalbedrijven en de bedrijven die jaarlijks een integraal Pollutant Release and Transfer Register (PRTR)-verslag moeten opmaken. Bij de afvalbedrijven wordt 1 x 3 jaar een controle Melden & Registreren uitgevoerd waarbij de afvalboekhouding diepgaand wordt gecontroleerd.

Doel daarvan is om na te gaan of op een juiste wijze met afvalstoffen wordt omgegaan. Daarnaast wordt jaarlijks bij een aantal bedrijven het PRTR-verslag beoordeeld op tijdige indiening, volledigheid, consistentie en geloofwaardigheid.

➤ Milieutoezicht op bedrijven met gemiddeld milieurisico

Naast de risicovolle bedrijven zijn er binnen het ODR werkgebied nog een groot aantal bedrijven die activiteiten uitvoeren met een gemiddeld milieurisico. Hierbij gaat het om niet risicovolle meldingsplichtige bedrijven. Vanwege hun milieurisico's zijn deze bedrijven meldingsplichtig. Bij deze bedrijven wordt het toezicht zo veel mogelijk branche- en themagericht uitgevoerd vanuit de gedachte dat de bedrijven binnen een branche of thema ongeveer dezelfde milieubelastende activiteiten uitvoeren en daarmee ook hetzelfde risico voor het milieu vormen. Een brancheaanpak is niet alleen efficiënter en effectiever maar draagt ook bij aan het bereiken van een gelijk speelveld binnen de branche. In het inrichtingenbestand van ODR zijn ca. 7000 bedrijven opgenomen met een gemiddeld milieurisico.

Voor alle andere branches of sub branches wordt een uniforme checklist gemaakt gebaseerd op de regels uit het BAL en de bruidsschat. Daarbij wordt rekening gehouden met de milieurisico's en de prioritering van het VTH-beleid waarbij de thema's met de hoogste score met de meeste diepgang wordt gecontroleerd.

➤ Ruimtelijk milieutoezicht (onbekende activiteiten)

Het ruimtelijk milieutoezicht richt zich op het in beeld krijgen van deze onbekende milieubelastende activiteiten. Daarbij vindt ook altijd een toets plaats op mogelijke strijdigheid met het bestemmingsplan. Als er een strijdigheid met het bestemmingsplan of er is onduidelijkheid, dan wordt deze doorgezet naar toezicht bouw. Dit onderwerp sluit aan bij het focuspunt "Beter zicht op milieubelastende activiteiten".

- Versnelde werkwijze

Binnen ruimtelijk milieutoezicht gaan we een nieuwe werkwijze ontwikkelen en uitproberen waarmee een zaak direct ter plaatse door de toezichthouder afgehandeld kan. Doel daarvan is om het bedrijf direct te kunnen informeren en om de administratieve last voor de toezichthouder te reduceren. Wanneer deze nieuwe werkwijze slaagt kan deze mogelijk ook bij andere onderdelen ingezet worden.

- **Bedrijven met ontbrekende laatste controledatum**

In 2023 is gericht onderzoek uitgevoerd naar bedrijven met een gemiddeld milieurisico met ontbrekende laatste controledatum. Deze bedrijven staan als Type B geregistreerd in het inrichtingenbestand maar er lijkt geen laatste controledatum bekend. In 2023 en 2024 is een aantal van deze bedrijven opgepakt via ruimtelijke milieutoezicht. In 2025 gaan we daar mee door.

- **Bedrijventerreinen**

Ook in 2025 worden bedrijventerreinen gescand waarbij in eerste instantie prioriteit wordt gelegd bij bedrijventerreinen die op basis van een uitgevoerde QuickScan de meeste 'blinde vlekken' vertonen met de potentieel grootste milieubelasting. Blinde vlekken zijn locaties waar volgens andere informatiebronnen zoals het KvK-bestand mogelijk milieubelastende activiteiten worden uitgevoerd die niet voorkomen in ons inrichtingenbestand. In overleg met de betreffende gemeente kan mogelijk een andere prioritering worden aangehouden. Wanneer bijvoorbeeld blijkt dat een bedrijventerrein op de planning staat om gerevitaliseerd te worden kan met ruimtelijke milieutoezicht een bijdrage worden geleverd aan het maken van een nulmeting.

➤ **Energietoezicht**

Om verdere klimaatverandering tegen te gaan is het belangrijk dat ook de bedrijven binnen het werkgebied van ODR maatregelen nemen om energie te besparen. Bedrijven die per jaar meer dan 50.000 kWh elektriciteit of 25.000 m3 aardgas verbruiken zijn verplicht alle energiebesparende maatregelen te nemen met een terugverdientijd van 5 jaar of minder. Daarnaast geldt vanaf 1 juli 2019 voor deze bedrijven een informatieplicht.

In het VTH-beleid heeft het thema energie een gemiddelde prioriteit gekregen. In 2025 wordt dit onderwerp verder uitgewerkt in het Programma Energie en Circulaire Economie. Een deel van deze werkzaamheden wordt gefinancierd vanuit SPUK-subsidie.

Voor de SPUK-subsidie was het een vereiste dat de controles worden uitgevoerd door een medewerker in dienst van ODR. In 2023 zijn hiervoor een aantal nieuwe medewerkers aangenomen. Deze medewerkers hebben in 2025 nog verdere opleiding genoten.

- **Werkgebonden personenmobiliteit (WPM)**

Vanaf 2025 moet ODR controleren of bedrijven voldoen aan de rapportageplicht werkgebonden personenmobiliteit. Ter voorbereiding hierop zijn in 2024 briefsjablonen klaar gezet. In 2025 zal de ODR de betreffende bedrijven gaan aanschrijven.

➤ **Toezicht groen & ecologie**

Om Flora & Fauna te behouden voor de toekomst en ongewenste vernieling/verstoring van de natuur tegen te gaan wordt er door ODR toezicht gehouden op groen & ecologie. Het toezicht op groen & ecologie wordt niet programmatisch uitgevoerd maar vindt plaats naar aanleiding van meldingen of vergunningen voor bijvoorbeeld het kappen van bomen, slopen van gebouwen of inrichten van het landschap. Daarnaast wordt er advies gegeven of assistentie verleend bij andere groen & ecologie gerelateerde vraagstukken zowel intern als extern. Naast het reguliere toezicht groen & ecologie wordt er jaarlijks ook een bijdrage gevraagd bij het afhandelen van klachten en her controles. Deze uren zijn alleen niet voor dit onderdeel opgenomen maar bij de onderdelen klachten en her controles. Aanvullend hierop zijn er in 2025 ook een aantal maatwerkopdrachten groen & ecologie en ook inzet van de groene Boa's is maatwerk.

- **Toezicht groen & ecologie in 2025**

Het toezicht op groen & ecologie zal ook in 2025 weer een heel scala aan verschillende toezichtactiviteiten met zich mee brengen die vooraf meestal niet te plannen zijn zoals:

- Toezicht op de vergunningvoorschriften t.a.v. natuur (broedgeval, herplantplicht e.d.)
- Toezicht op het eisenpakket voor landschappelijke inrichting (van campings).
- Toezicht op ecologische werkprotocol t.a.v. kwetsbare periode en beschermde soorten.
- Intern advies over weidevogelbeschermingsgebied (monitoring van weidevogels)
- Locatieonderzoek natuur (cameraval, vleermuisonderzoek).
- Beoordelen nood kap van zieke/gevaarlijke bomen.
- Toezicht op/advies bij spuitvrije zones en bestemmingsplannen (laan)bomenteelt.
- Toezicht op stookvergunningen/ontheffingen (fysieke controles)
- Pilot soortenbescherming namens de Provincie

- **Aandachtspunten toezicht groen & ecologie 2025**

De laatste jaren zien we een sterke toename van de komst van invasieve plantensoorten als de duizendknoop. Ook in 2025 zullen we hier binnen het toezicht groen & ecologie extra aandacht aan geven. Doel daarvan is tijdige opsporing en aanpak door groenbeheerders.

➤ Toezicht indirecte lozingen

Voor het doelmatig waterbeheer is het belangrijk dat indirecte lozingen voldoen aan de eisen gesteld in de milieuwetgeving. Daarom houdt ODR in opdracht van gemeenten toezicht op indirecte lozingen. Met de inwerkingtreding van de Waterwet eind 2009 zijn de gemeenten volledig bevoegd geworden voor toezicht en handhaving op het lozen van bedrijfsafvalwater op de gemeentelijke riolering. De waterschappen zijn wel bevoegd om toezicht te houden, maar hebben geen handhavende bevoegdheid. Zij hebben natuurlijk wel een direct belang bij het goed blijven functioneren van de rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's). Ook gemeenten hebben een duidelijk belang bij het juist en doelmatig gebruik van het riool. Problemen met het riool kosten de gemeente veel ergernis en geld.

- Werkwijze toezicht indirecte lozingen

Het toezicht op indirecte lozingen is onderdeel van het reguliere milieutoezicht. Zowel bij het toezicht op risicovolle bedrijven, bij het branchetoezicht als bij het ruimtelijk milieutoezicht wordt beoordeeld of, en zo ja met welke diepgang, het thema indirecte lozingen moet worden meegenomen.

Een aantal risicovolle bedrijven scoren vanwege hun activiteiten hoog op het thema indirecte lozingen of veroorzaken problemen die het doelmatig afvalwaterbeheer belemmeren. Bij deze bedrijven wordt aanvullend op het reguliere toezicht een specifieke controle op indirecte lozingen uitgevoerd. Daarbij worden de aanwezige afvalwatervoorzieningen diepgaand gecontroleerd. Eventueel wordt in samenwerking met het waterschap afvalwater bemonsterd om de kwaliteit daarvan te bepalen.

- Samenwerking en afstemming

Voor een goede uitvoering van het toezicht op indirecte lozingen is afstemming en samenwerking met het waterschap van groot belang. Daarom wordt het toezicht op indirecte lozingen zoveel mogelijk samen met het waterschap opgepakt. Verder gaan we op dit thema de samenwerking met ODRN en ODRA verder versterken. We bieden aan om controles op indirecte lozers uit te voeren en kunnen op aanvraag ook ondersteuning bieden bij calamiteiten en incidenten.

6.3 Ketentoezicht milieu

Met ketentoezicht willen we risico 's op grote milieuschade, milieucriminaliteit en ondermijning in de (afval)stoffenketens voorkomen, terugdringen en aanpakken door deze integraal in beeld te brengen. ODR, specifiek gezegd Team Ketentoezicht Gelderse Omgevingsdiensten, organisatorisch belegd bij ODR, voert namens en met alle zeven Gelderse omgevingsdiensten (GO) het ketentoezicht in Gelderland uit, als zogenoemde stelseltaak. De aanpak van de risicoketens gebeurt planmatig en gefaseerd. Dit doen we middels risico- en informatie gestuurde (keten) analyses en Diepgaand Administratief Toezicht (DAT). De analyses geven een gestructureerd en integraal beeld van de problematiek en geven richting aan vervolgenterventies. Als de analyses of DAT's daar aanleiding toe geven, worden interventies gestart bij risicoactoren. Bij de ketenaanpak houden we rekening met het Omgevingsrisicobeeld Oost Nederland, met de prioritaire thema's zoals die zijn benoemd in de Strategische Milieukamer (SMK) en het Dreigingsbeeld Milieucriminaliteit 2021, en met de specifieke regionale situatie. Hierbij wordt – via het delen van informatie en het gezamenlijk maken van risicoanalyses – samengewerkt met de zeven Gelderse Omgevingsdiensten, de twee Overijsselse Omgevingsdiensten en met de externe handhavingpartners.

Afgesproken is dat elke omgevingsdienst, naast het aandeel voor de stelselwerkzaamheden van Team Ketentoezicht, 1.2 FTE levert voor de ondersteuning bij, en de opvolging van acties die voortkomen uit, ketenanalyses. Een deel van deze inzet krijgt vorm door het team Ketentoezicht, over de doorrekening van deze uren zijn specifieke afspraken gemaakt. Het overige gedeelte van de input wordt geleverd door het team milieutoezicht. Daarbij wordt meegedacht over en meegewerkt aan de ketenanalyses die door het team ketentoezicht worden uitgevoerd en wordt ketentoezicht uitgevoerd bij bedrijven die uit deze ketenonderzoeken naar voren komen als risicoactor.

➤ Hercontroles, handhaving en advies

Wanneer uit de informatie verzameld tijdens het toezicht blijkt dat er sprake is van een overtreding wordt met behulp van de landelijke handhavingstrategie omgevingsrecht (LHSO) beoordeeld welke sanctie passend is. In de meeste gevallen is dat een bestuurlijke waarschuwing waarbij de overtreder een termijn wordt gegund om te overtreding ongedaan te maken. Na afloop van deze termijn wordt een hercontrole uitgevoerd. Wanneer sprake is van een ernstige overtreding met mogelijk acute milieuschade kan er ook voor gekozen worden direct handhavend op te treden door een last onder dwangsom op te leggen en/of door strafrechtelijk optreden te bevorderen. Vanaf het moment dat er een voornemen last onder dwangsom moet worden gemaakt wordt de zaak overgenomen door het team juridische zaken en is er sprake van een juridische procedure. De uren voor deze juridische procedure maken geen onderdeel uit van dit programma. De hier opgenomen uren zijn nodig om bijvoorbeeld een dwangsomcontrole uit te voeren ten behoeve van een juridische procedure. In een enkel geval is een intern of extern advies nodig om tot een oordeel te komen of sprake is van een overtreding. Om het aantal hercontroles te begroten wordt een berekening gemaakt ten opzichte van het aantal begrote activiteitencontroles.

➤ Afhandelen klachten en meldingen milieu

Wanneer er een milieuklacht of melding ongewoon voorval binnenkomt bij ODR dan wordt deze doorgezet naar één van de toezichthouders van het team milieutoezicht. Dit betreft overlastmeldingen over bijvoorbeeld geur of geluid maar het kunnen ook meldingen zijn van ongewone voorvallen bij bedrijven zoals een lekkages met bodembedreigende stoffen. Soms ontvangen we meerdere klachten of meldingen over één bedrijf. Deze worden afzonderlijk geregistreerd. De huidige begroting is gebaseerd op de jaarprognoses van de afgelopen jaren.

➤ Focuspunten 2025

Voor toezicht milieu zijn voor 2025 een drietal focuspunten van belang:

- Zeer Zorgwekkende Stoffen verminderen (focuspunt 1)
- Beter zicht op milieubelastende activiteiten (focuspunt 2)
- Verminderen van CO2 uitstoot door bedrijven (focuspunt 3)

Tijdens de uitvoering van onze reguliere werkzaamheden focussen we ons extra op deze punten. Middels ruimtelijk milieutoezicht geven we invulling aan Focuspunt 2. Met energietoezicht werken we gericht aan het verminderen van CO2 uitstoot door bedrijven. Maar ook in het reguliere milieutoezicht is er aandacht voor energiebesparing bij, en verduurzaming van, bedrijven (focuspunt 3).

Hieronder lichten we toe hoe we binnen toezicht milieu invulling geven aan focuspunt 1.

- Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) (focuspunt 1)

Binnen de groep risicovolle bedrijven zijn bedrijven aanwezig die (potentieel) zeer zorgwekkende stoffen gebruiken en mogelijk ook emitteren. Tijdens het toezicht wordt hier nadrukkelijk op gelet. Dit is een vast onderdeel van de uitgebreide activiteitencontrole. Ook in 2025 zullen we dit doen en daar waar nodig wordt in overleg met het team vergunningverlening onderzocht of actualisatie van de vergunning of maatwerk nodig is.

In 2022 is een analyse uitgevoerd op het inrichtingenbestand om bedrijven die mogelijk ZZS gebruiken en emitteren in beeld te brengen. Ook is daarbij in beeld gebracht voor welke stofgroepen deze bedrijven 'verdacht' zijn. Daarmee levert deze analyse een eerste globale beeld van mogelijke risicolocaties en de prioriteit die daaraan gegeven kan worden. De uitkomsten van deze analyse vormen de basis voor een thema aanpak ZZS. Doel daarbij is om van zoveel mogelijk verdachte locaties in beeld te brengen of daadwerkelijk ZZS worden geëmitteerd en om bedrijven bewust te maken van het bestaan van ZZS en de gevaren daarvan. Daarbij werken we samen met andere teams binnen ODR zoals vergunningverlening en bodemspecialisten en met andere organisaties zoals het RIVM en andere (Gelderse) omgevingsdiensten. In 2023 zijn we hiermee gestart. In 2025 voeren we de volgende activiteiten uit:

- We werken samen met het team omgevingsvergunning milieu, advisering en bodem aan het inventariseren van bedrijven die ZZS gebruiken of in het verleden hebben gebruikt en met de emissies daarvan.
- We houden toezicht op het tijdig indienen van vermijdings- en reductieprogramma's voor bepaalde milieubelastende activiteiten en zien er op toe dat bedrijven tijdig de juiste vermijdende of reducerende maatregelen treffen.
- Om een beter beeld te krijgen van ZZS in de afvalketen zetten we ketentoezicht in.
- We gaan vaker metingen uitvoeren om de emissiegrenswaarden van ZZS te controleren.
- Bij (gedeeltelijke) bedrijfsbeëindiging bij bedrijven die ZZS hebben gebruikt verlangen we altijd een eindsituatieonderzoek van de bodem.
- We geven informatie en voorlichting aan bedrijven om hen bewust te maken van het gebruik van ZZS en hen te helpen bij het vermijden of minimaliseren daarvan.

➤ Hoe borgen we dit?

Bij het houden van toezicht milieu maken we veelal gebruik van digitale checklists per branche of thema. Bij grotere bedrijven werken we aan de hand van een toezichtsplan. Op alle producten die we leveren wordt het vier ogen principe gehanteerd middels een collegiale toets. Dit stelt ons in staat om de kwaliteit en uniformering van toezicht te waarborgen.

- Hoeveel tijd verwachten we daar voor nodig te hebben?

In het werkprogramma (bijlage) is uitgewerkt hoe deze werkzaamheden zich vertalen naar producten en uren.

7. Keten overstijgende en ondersteunende taken

Vanuit de teams Juridische advisering, Advies en Bodem wordt een vakinhoudelijke bijdrage geleverd aan de uitvoering van taken binnen zowel de keten bouwen als milieu. Daarnaast worden binnen deze teams meer taken uitgevoerd dan de basis VTH-taken zoals RO-advisering op het gebied van geluid, lucht en/of bodem. In dit hoofdstuk beschrijven we per team welke werkzaamheden in 2025 naar verwachting worden uitgevoerd. De werkzaamheden voortkomend uit de focuspunten zijn hierin ook opgenomen.

7.1 Team juridische advisering

Handhaving is het onmisbare sluitstuk van het werkproces VTH. Bij de handhavingstaken moet worden gedacht aan het voorbereiden en opleggen van bestuursrechtelijke sancties, maar ook aan overleg met overtreders om hen te bewegen zelf maatregelen te treffen zodat het niet tot handhaving hoeft te komen.

➤ Wat doen we?

De medewerkers van het team juridische zaken houden zich bezig met juridische handhaving, bezwaar en beroepszaken, Woo-verzoeken en juridische advisering. De werkzaamheden voor juridische advisering omvatten:

- Behandelen handhavingsverzoek, handhavingsvoornemen
- Opleggen Last onder dwangsom, Last onder bestuursdwang
- Bestuursdwang uitvoeren, Invordering
- Beëindigen handhaving
- Opleggen Voorlopige voorziening
- Behandelen bezwaar, beroep en hoger beroep
- (Pre)mediation/overleg
- Ingebrekestelling
- Behandelen Woo-verzoek
- Juridisch advies extern
- Juridisch advies intern

De ODR ziet al een aantal jaar een enorme stijging van het aantal handhavingsverzoeken, bezwaar en beroepszaken en Woo verzoeken. In combinatie met de krapte op de arbeidsmarkt is het continue een uitdaging om al het werk uitgevoerd te krijgen. Het team juridische zaken werkt voornamelijk vraaggestuurd.

➤ Hoe doe we dat?

Informeel herstel staat bij ons voorop. De LHSO biedt daartoe de ruimte omdat het uitgaat van het principe zo licht mogelijk te starten met interveniëren en pas zwaardere interventies inzetten als naleving uitblijft. Daarom gaan we na constatering van een overtreding zoveel mogelijk eerst het gesprek aan met betrokkene. In dit gesprek informeert de ODR betrokkene over de regels, de bedoeling achter deze regels en de overtreding die is geconstateerd. Als er ruimte toe is, wordt (zoveel mogelijk al in de toezichtfase) samen bekeken of de situatie kan worden opgelost door bijvoorbeeld legalisatie of informeel herstel. In dat geval wordt een afspraak gemaakt over de termijn waarbinnen de oplossing wordt gerealiseerd.

Er is minder ruimte voor informeel overleg als er een handhavingsverzoek is ingediend door een belanghebbende derde. Er geldt dan in beginsel een korte wettelijke termijn van acht weken voor ons handhavend optreden. Dit ter bescherming van de derde die kennelijk nadelige gevolgen ervaart van de overtreding. Als de overtreder binnen deze termijn van acht weken proactief meewerkt aan tijdig herstel van de situatie, kan het opleggen van een sanctie alsnog achterwege blijven. Anders zijn we genooddaakt tot het opleggen van een formele sanctie.

Bij overtredingen met acuut gevaar of andere spoedeisende belangen, wordt ook direct handhavend opgetreden. Dat is bijvoorbeeld vaak het geval wanneer de overtreding boven in de interventiematrix wordt gepositioneerd of dat er naast het bestuursrecht ook strafrecht wordt toegepast. Er is dan geen ruimte om een informele oplossing te zoeken.

In 2023 zijn we bij de behandeling van bezwaarzaken meer gaan inzetten op informeel overleg met bezwaarmaker en belanghebbenden om zo de formele juridische procedure te voorkomen. De ODR ziet dat hierdoor een toename is ontstaan van het aantal ingetrokken bezwaarschriften. In 2024 is dit doorgezet en ook in 2025 gaan we hier verder op inzetten.

De toename van Woo-verzoeken en dan vooral omvangrijke Woo-verzoeken is een zorgelijke ontwikkeling. Er zal moeten worden ingezet op meer administratieve ondersteuning bij het verzamelen van alle gegevens en het anonimiseren van die gegevens.

➤ Focuspunten

Alle 6 focuspunten zullen, in meer of mindere mate, uiteindelijk ook van invloed zijn op onze werkzaamheden. De focuspunten minder asbestverontreiniging (5) en huisvesting internationale werknemers (6) hebben een hoge prioritering binnen het team juridische zaken. Dit zijn zaken die door de toezichthouders worden doorgezet naar de handhavingsjuristen of deze worden op projectmatige basis opgepakt. Ook kan het zijn dat deze zaken door middel van een handhavingsverzoek bij de juristen terecht komen.

Voor de dijkverzwarringsprojecten in ons Rivierengebied zal de ODR ook in 2025 de nodige juridische procedures moeten voeren. Hiervoor is een projectteam ODR-breed opgericht.

➤ Hoeveel tijd verwachten we daar voor nodig te hebben?

In het werkprogramma is aangegeven hoeveel tijd de ODR in 2025 per product en per gemeente verwacht te besteden aan het uitvoeren van deze taak.

7.2 Team bodem

Een schone bodem en schoon grondwater zijn nodig voor onze welvaart en ons welzijn. ODR draagt daar aan bij door in opdracht van onze deelnemers een aantal bodemtaken uit te voeren.

➤ Wat doen we?

We leveren een bijdrage aan bestemmingsplanprocedures, RO projecten, VTH-taken en juridische procedures. In 2025 zal de reguliere bodemadvisering zich toespitsen op de volgende werkzaamheden:

- Verstrekken bodeminformatie
- Meldingen op grond van het Bal (Besluit activiteiten leefomgeving)
- Interne advisering VTH taken. Dit betreft de advisering aan collega's van vergunningverlening, toezicht en handhaving over aanvragen omgevingsvergunning, toezicht en juridische procedures waar het aspect bodem een rol speelt. Het gaat hierbij om zowel de keten bouw als de keten milieu.
- Externe advisering enkelvoudig (advisering aan gemeenten (RO, civiel, beheer), adviesbureaus en andere externen waar de adviesvraag uitsluitend het aspect bodem betreft)
- Externe advisering meervoudig. Hier gaat het om integrale advisering bestemmingsplanadvisering waar team Advies een bijdrage vraagt van team Bodem.
- Maat- en meerwerkopdrachten op het gebied van bodem, of waar het aspecten bodem onderdeel van uitmaakt.
- Advisering op het gebied van explosieven maakt ook onderdeel uit van onze producten op het gebied van bodemadvisering.

In 2025 zal het bodemtoezicht ook weer een heel scala aan verschillende toezichtactiviteiten met zich mee brengen die vooraf meestal niet te plannen zijn zoals:

- Toezicht op (tijdelijke) opslag van grond en bouwstoffen
- Toezicht op het (uitneembaar) toepassen van grond en bouwstoffen
- Toezicht op grootschalige werken zoals de aanleg van een weg
- Toezicht op de aanleg van gesloten bodemenergiesystemen
- Toezicht bij tanksaneringen
- Toezicht op bodemlozingen
- Toezicht op voorzieningen en maatregelen (Isoleren, Beheersen en Controleren)
- Bodemtoezicht naar aanleiding van klachten of signalen van mogelijke bodemverontreiniging (onderdeel van 3.10 Afhandelen klachten en meldingen)
- Toezicht op het saneren van verontreinigingen; nieuwe en (onder de Omgevingswet) ook bestaande gevallen
- Vrije veld toezicht
- Toezicht bij loonwerkers, gezamenlijke controles met milieutoezicht daar waar noodzakelijk
- Toezicht bij wegenonderhoud
- Mobiele puinbrekers

Naast het reguliere werk liggen er ook een aantal langjarige maat- en meerwerkopdrachten voor het team Bodem. Ook wordt jaarlijks een bijdrage gevraagd van bodemtoezicht bij ketenprojecten (project VROND). Zowel bij het ketenonderzoek als bij het uitvoeren van ketentoezicht. Deze uren zijn opgenomen in Hoofdstuk 8, Producten op uurbasis en Lumpsum.

➤ Hoe doen we dat?

De adviseurs zorgen er voor dat er in plannen voor de fysieke leefomgeving op een verantwoorde manier rekening wordt gehouden met het aspect bodem. De toezichthouders zien vervolgens toe op de naleving van de bodem wet- en regelgeving. Uitgangspunt hierbij is het voorkomen van nieuwe verontreiniging en aantastingen.

De beoordeling van bodemmeldingen en het toezicht daarop wordt risicogericht uitgevoerd. We hanteren hierbij een risicomodel waarbij op grond van een aantal indicatoren wordt bepaald met welke diepgang wordt getoetst en toezicht wordt gehouden.

➤ Nieuwe taken Omgevingswet

Met de Omgevingswet worden een aantal bodemtaken overgedragen van de Provincie naar de gemeente. Deze zullen door ODR uitgevoerd worden. Doel is om deze taken zo snel mogelijk goed te borgen binnen ons takenpakket. De overdracht van bevoegdheden en taken van provincie naar gemeenten heeft impact op verschillende vlakken:

- Overdracht van dossiers en bodeminformatie over locaties van de provincie naar de gemeenten: Inmiddels is ODR overgestapt op het bodeminformatiesysteem Squit Ibis. De data van ODR en de Provincie zijn overgezet in één bodeminformatiesysteem. In het kader van het project “bodemdata op orde” wordt de kwaliteit van de bodemdata in het bodeminformatiesysteem verbeterd.
- Per gemeenten is in kaart gebracht welke verontreinigingsgevallen straks onder gemeentelijk bevoegd gezag vallen. Locaties met gebruiksbependingen na het saneren (omdat is gesaneerd door een isolatielaag aan te brengen) brengen we in beeld. Met name betreft dit voormalige stortplaatsen. Twijfelgevallen (bv gevallen met mogelijk humane risico's, die volgens overgangsrecht onder het bevoegd gezag van de provincie moeten blijven) bespreken we met de Provincie.
- Tot slot zijn de nieuwe uitvoeringstaken op het gebied van bodem die in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) staan, geanalyseerd.

Zo hebben we een inzicht gekregen in de omvang van de taken die nieuw zijn onder de Omgevingswet. Hierbij zijn we voor de aantallen uitgegaan van de ervaringscijfers bij de provincie en omgevingsdiensten. De kentallen zijn gebaseerd op ons huidige productenboek en het uitvoeringsniveau, dat de IDR verantwoord acht op grond van de huidige praktijk. Dit is een indicatieve inschatting omdat de nieuwe taken niet één op één te vergelijken zijn met de taken die de provincie nu uitvoert. Ze zijn namelijk gebaseerd op een geheel nieuw stelsel en instrumentarium. Daarnaast zijn er ook ontwikkelingen van invloed op de getallen die we nu nauwelijks kunnen voorspellen: voorbeelden zijn saneringen van asbest bij vervanging van asbest daken, nieuwe zeer zorgwekkende stoffen (zoals PFAS), aantal drugsdumpingen, toename van aantal bodemenergiesystemen. We blijven dit monitoren en komen op termijn wellicht met voorstellen tot aanpassing van kengetallen.

Ook ondersteunen we gemeenten bij het opstellen van Omgevingsvisie en -plannen door input te leveren vanuit onze bodemexpertise (bv. voorbeeldregels).

➤ Verdere professionalisering team Bodem

In 2022 zijn we gestart met het verder professionaliseren van de bodemtaken. De onderdelen die hierbij uitgewerkt zijn betreffen werkprocessen, vakinhoud, nieuwe ontwikkelingen, data en organisatieontwikkelingen. In 2025 zal aan de volgende onderdelen gewerkt worden.

- Meer integraliteit in onze advisering en toezicht
- Kennis verbreden, kennis delen, informeren gemeenten en klanten
- Data meer gebruiken in onze advisering en communicatie
- Inzetten op klantrelatie en samenwerking, zowel intern als extern

➤ Toezicht op onderhoud wegen

Toezicht houden op wegwerkzaamheden is een geheel nieuwe gedachte om invulling te geven aan de missie van ODR: Samenwerken aan een veilige en duurzame leefomgeving. Wegen, en zeker doorgaande wegen in ons beheersgebied, worden conform onderhoudsplannen met enige regelmaat onderhouden. Daarbij wordt bij asfaltwegen de bovenlaag veelal gefreesd en opnieuw overlaagd. Het is onduidelijk wat er gedaan wordt met het vrijgekomen freesafval. Bij nieuwaanleg (en soms ok bij reconstructies) wordt een nieuw cunet aangelegd. Onduidelijk is waar de grond vandaan komt en wat de kwaliteit er van is. Of er wordt grond uit een cunet afgevoerd met onduidelijke bestemming en eventueel hergebruik. Randvoorwaarde voor het slagen van deze activiteiten is een open communicatie met de afdelingen civiele techniek, die gevraagd zullen worden ODR te informeren over voorgenomen wegwerkzaamheden

➤ VTH beleid en focuspunten

Het thema bodem heeft een hoge prioriteit gekregen in het VTH-beleid. Dit komt terug in de focuspunten die voor 2025 gekozen zijn. Team Bodem gaat een bijdrage leveren aan de beschreven focuspunten.

➤ Focuspunten 2025

Voor team Bodem is een aantal focuspunten belangrijk:

In 2025 zal bij advisering extra aandacht worden besteed aan zeer zorgwekkende stoffen (focuspunt 1). Denk hierbij aan locaties waar PFAS houdend blusschuim is toegepast of drugsdumpingen hebben plaatsgevonden. Ook zal het aspect bodem i.r.t. verduurzaming een aandachtspunt zijn (focuspunten 3 en 4). Bij verduurzamingsmaatregelen moet voorkomen worden dat maatregelen bodem en/of grondwaterverontreiniging tot gevolg heeft. De insteek die we hierbij hanteren is het aan de voorkant informeren van bedrijven en burgers. Nog meer dan in voorgaande jaren zal bodemverontreiniging ten gevolge van asbest een aandachtspunt zijn (focuspunt 5). Door intensiever samen te werken met toezicht wordt verontreiniging van de bodem voorkomen dan wel gesaneerd.

We zorgen er voor dat onze medewerkers op deze onderdelen over de juiste kennis en expertise beschikken.

Het bodemtoezicht vindt nu vooral reactief plaats. We staan als ODR echter voor de taak samen te werken aan een veilige en duurzame leefomgeving. We vinden het daarom belangrijk om buiten de gemelde en aangevraagde zaken invulling te geven aan onze toezichthoudende taak. Dat wil natuurlijk niet zeggen, lukraak rondrijden, maar op basis van gekende activiteiten inspecties verrichten. Te denken valt aan controles:

- op depots met grond op locaties waar geen meldingen Bbk voor zijn maar waar wel activiteiten voor zijn aangemeld;
- op weilanddepots die niet in het meldpunt teruggevonden kunnen worden met controle op oorsprong van de grond;
- grondtransporten over openbare weg (transportbonnen) van met name trekkers met kiepwagens;
- Grond gerelateerde activiteiten die opvallen tijdens de controle.

➤ Hoeveel tijd verwachten we daar voor nodig te hebben?

In het werkprogramma is aangegeven hoeveel tijd we in 2025 per product en per gemeente verwachten te besteden aan het uitvoeren van deze taak.

7.3 Advisering

Een veilige en duurzame leefomgeving in Rivierenland. ODR draagt hier o.a. aan bij door een bijdrage te leveren aan bestemmingsplanprocedures, RO projecten, VTH-taken en juridische procedures.

➤ Wat doen we?

In 2025 zal de reguliere advisering zich toespitsen op de volgende werkzaamheden:

- Interne advisering VTH taken.
Dit betreft de advisering aan collega's van vergunningverlening, toezicht en handhaving over aanvragen omgevingsvergunning, toezicht en juridische procedures. Dit doen we op alle eerder genoemde milieuaspecten. Het gaat hierbij om zowel de keten bouw als de keten milieu.
- Externe advisering enkelvoudig.
Advisering aan gemeenten (RO, civiel, beheer), adviesbureaus en andere externen. Ook hier betreft het alle vakgebieden waarover expertise aanwezig is binnen team Advies.
- Externe advisering meervoudig.
Hier gaat het om integrale advisering bestemmingsplanadvies. De integraal adviseurs van team Advies betrekken alle noodzakelijke expertise vanuit team Advies en team Bodem hierbij om tot een integraal advies te komen.
- Maat- en meerwerkopdrachten (opgenomen in hoofdstuk 8, Producten op uurbasis en Lumpsum)
Dit is een aanzienlijk aandeel van de advisering. Voorbeelden van maatwerk zijn advisering dijkversterkingsprojecten, deelname aan intake- en omgevingstafels en secretariaat monumentencommissies. Meerwerkopdrachten betreffen veelal de milieuadvies in het kader van bestemmingsplanprocedures.

➤ Hoe doen we dat?

De adviseurs zorgen er voor dat in plannen voor de fysieke leefomgeving op een verantwoorde en integrale wijze rekening wordt gehouden met milieuaspecten. De ODR adviseert op het gebied van milieu, cultuurhistorie (archeologie en monumenten), externe veiligheid, geluid en trillingen, geurhinder, lichthinder, luchtkwaliteit, milieueffectrapportages, milieuzonering, natuur en landschap, spuitzones en water.

Naast reguliere werkzaamheden voert de ODR ook maat- en meerwerkopdrachten uit. Dit kunnen opdrachten zijn met een milieucomponent die afwijken van ons standaard aanbod. Maar ook kan er sprake zijn van reguliere werkzaamheden die of verzoek van een gemeente in de vorm van maat- of meerwerk worden uitgevoerd. Inhoudelijk zijn deze werkzaamheden hetzelfde als advisering in het kader van reguliere taken, enkel facturatie verloopt op een andere wijze.

➤ Wijzigingen Omgevingswet

Met het in werking treden van de Omgevingswet verandert er voor een aantal milieuaspecten het een en ander. Afgelopen jaren zijn voorbereidingen getroffen om hier op een adequate wijze invulling aan te geven. Waar nodig zijn interne werkprocessen aangepast. Afspraken met ketenpartners zijn herzien. En vakinhoudelijke kennis is vergaard.

De ODR ondersteunt gemeenten door te adviseren over de milieuaspecten in de Bruidsschat of dragen vanuit onze expertise (bv. geluidregels ter vervanging van de Bruidsschat of aandachtsgebieden externe veiligheid) input aan bij het opstellen van Omgevingsvisie en –plannen. Dit zijn werkzaamheden die de ODR ook in 2025 blijft verrichten.

De Omgevingswet zal in 2025 nog extra aandacht vragen. Wijzigingen t.o.v. de huidige wet- en regelgeving zullen eigen gemaakt moeten worden door deze in de praktijk toe te passen. Doel is om dit zo snel mogelijk

goed te borgen binnen ons takenpakket. De ODR zorgt ervoor dat onze medewerkers op deze onderdelen over de juiste kennis en expertise beschikken.

➤ **VTH beleid en focuspunten**

Enkele milieuaspecten (bv. externe veiligheid en luchtkwaliteit) hebben een hoge prioriteit gekregen in het VTH-beleid. Dit komt terug in de focuspunten die voor 2025 gekozen zijn. Team Advies gaat een bijdrage leveren aan de in hoofdstuk 4 beschreven focuspunten.

Zo zal in 2025 zal bij advisering extra aandacht worden besteed aan:

- Registratie van milieu informatie (bv. bronnen externe veiligheid) om bij te dragen aan een compleet overzicht van alle milieurelevant activiteiten.
- Vroegtijdige betrokkenheid bij planvorming zodat bij projecten waar verduurzaming een belangrijke rol speelt tijdig geadviseerd kan worden om toekomstige overlast naar de omgeving of onveilige situaties te voorkomen (bv. geluid- en/of trillinghinder t.g.v. technische installaties, aantasting van monumenten door verduurzaming of veiligheidsrisico's door grootschalige energieopslag).
- Het bijdragen aan een veilige huisvesting van internationale werknemers door advisering over en toetsing van de relevante milieuaspecten.
- Het leveren van expertise t.b.v. voorlichtingsbijeenkomsten.

➤ **Hoeveel tijd verwachten we daar voor nodig te hebben?**

In het werkprogramma is aangegeven hoeveel tijd we in 2025 per product en per gemeente verwachten te besteden aan het uitvoeren van deze taak.

8. Producten op uurbasis en Lumpsum

Naast reguliere taken voert ODR ook nog een aantal taken uit die een andere wijze van financiering kennen. Dit betreft met name een aantal ondersteunende en regionale taken zoals de inzet van BOA's, piketdienst, bestuursondersteuning en accountmanagement. Ook worden elk jaar maatwerkopdrachten verstrekt voor werkzaamheden die niet in het reguliere takenpakket passen. Om ook in de toekomst taken adequaat te kunnen blijven uitvoeren is er jaarlijks budget beschikbaar voor het verbeteren van kennis en kwaliteit (concernplan). Dit budget wordt ingezet om de taakuitvoering van ODR te verbeteren en beter af te stemmen op (toekomstige) opgaven.

➤ Hoeveel tijd verwachten we daarvoor nodig te hebben?

In het werkprogramma is aangegeven hoeveel tijd de ODR in 2025 per product en per gemeente verwacht te besteden aan deze overige taken.

Bijlage 1: Werkprogramma

Bestand los toegevoegd in verband met leesbaarheid en grootte van het bestand.

Bijlage 2: Leidraad handhavingsacties en begunstigingstermijnen

Bestand los toegevoegd in verband met leesbaarheid en grootte van het bestand.